

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 17
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čerkov.
zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 25. junija.

V torek se je v Celju vršila plenarna seja poslanskega kluba SLS. Potekla je burno, referiralo, pravdalo in koncipiralo se je ves dan. Rezultat? Sestoro grozovitih pamfletov, ki jim «Slovenec» pravi «parlamentarni ukrepi Jugoslovanskega kluba» in jih je danes popoldne publiciral v posebni izdaji.

SLS preživlja težke čase. Poraz njene politike je zapečaten. Razoranost opozicijskega bloka, pospeševana od dne do dne z Radičevimi ekstravagančami, onemogoča vsaktero resnejšo akcijo, dočim afirmacija nacionalne koalicije pridobiva stalno na odporni sili. Specijelno za našo SLS rezultat sedanjih občinskih volitev rišejo vedno ostriše konture končne neminovne propasti. Zato je v SLS zavladal obup, ki ni mogel dobiti primernejše svedobe, kakor so sklepi torkove seje z vso besno drznostjo, perfidnostjo in neprečaunljivostjo.

Porazi klerikalcev pri občinskih volitvah in prvi energičnejši nastopi predne fronte so tako preplašili klerikalne voditelje, da v posebnem komunikéju tožijo, kako se je proti SLS in njenim organizacijam združilo vse, kar se hoče «koristiti na škodo naroda» in da je «preganjanje SLS na celi črti v polnem jeku». Identificiranje klerikalne stranke s «slovenskim narodom» je sicer brezobrazna, a vendar že zelo obrabljena fraza. Prehod na dnevni red nam tokrat olajšuje odkrita priznava zagate, kamor je klerikalce potisnila ofenziva nacionalne unitaristične politike.

Da motivira svoje kričanje o «nasiljih in nezakonitostih» (za katere ne doprinaša nobenih dokazov), je poslanski klub SLS sestavljal na naslov predsednika Narodne skupščine vprašanje o svobodi zborovanj, na notranjega ministra vprašanje o javni kritiki trboveljskih dogodkov, na ministra pravde vprašanje o konfiskacijah «Slovenca» in o smrti rudarja Fakina, ter na ministra vojne in mornarice vprašanje o «vojaških pripravah v Sloveniji». Glede svobode zborovanj se poslanski klub SLS pritožuje, da je politična oblast v Ljubljani prepovedala klerikalcem eksploatirati trboveljsko tragedijo, vsaj dokler se sodna preiskava ne zaključi. Klerikalcem se je v hijenskih instinktovih zabotoh broditi po sveže preliči krvi. Ker se je to preprečilo i Kremžarju i Zebotu i Streinu, je to — kršenje svobode zborovanj. Petičja na notranjega ministra za konsesijo o «javni kritiki trboveljskih dogodkov» je kot pendant k temu le ne nramen dokument klerikalne historije. Klerikalni poslanci z znanim prevračanjem resnice o trboveljskih dogodkih zmerjajo notranjega ministra da «razbojnikom pod nacionalno krinko dovoljuje vso svobodo» in da so njegove roke «okrvavljene s krvjo trboveljskih žrtve»; o državnem podtajniku Vilderju pravi, da je «večino časa v Trbovljah porabil, da je nasitil, napojil in ogledal jamo... Ali naj k takemu parlamentarnemu tonu pišemo že poseben komentar? Zastran smrti rudarja Fakina se predznost klerikalnih poslancev ponavlja na naslov ministra pravde s prostimi lažmi in denunciacijami. Klerikalni poslanci lažejo, da imajo «orožništvo in oblasti v rokah opise morilcev». Niti klerikalni poslanec in nobeden nepoklicanec ne more biti posvečen v to k in v dokumente preiskave, dokler je pristojna oblast ne dovrši. Vsem kulturnem svetu je tako. Toda našim klerikal. poslancem je v obupni gonji za užiganjem mase pošla vsa razsodnost. Zato sadiščno seirajo trupo najprimernejše trboveljske žrtve. Istočasno pa, ko klerikalni poslanci špekulirajo na komunistično pomoč (katere so se nekaj otresali s avinčenkami), proglašajo nacionalne ljudi iz zaslužnega ozemlja, katere je od tam pregnala nasilniška pest za strahopetne dezertarje pred fašizmom. Psovka in denunciacija je bila klerikalcem vedno najmlajše orožje za označbo narodnih ljudi. Pod Avstrijo so nacionalne može izročali krvnikom, danes bi jih hoteli prepustiti komunistom v justifikacijo.

O jadikovanju klerikalnih poslancev zastran konfiskacij «Slovenca» je omeniti samo eno: za vsako konfiskacijo se najkasneje tekom 24 ur vrši sodna obravna. Nepriistransko in neodvisno sodišče sodi o njih. Značilno je za klerikalne «borce za svobodo», da kličejo ministra pravde na pomoč proti izrekom neodvisnega sodišča. Ko bi «tigrji» prišli do moči, bi politične nasprotnike najbrž sodil izvrševalni odbor SLS kot «ljudska porota», sodniki pa bi bili nastavljeni za pisarje «ljudske stranke».

Višec «parlamentarnih» ukrepov poslancev SLS pa tvori nečuten napad na našo armado. Da bi našo slavno vojsko osvovali pred nekim ljud-

Preiskava o incidentih pri Planini in pri Uncu

ITALIJSKE TRDITVE POVSEM NEDOKAZANE. — NA GRANICI MIR. — POGREB UBITEGA ITALIJSKEGA GRANIČARJA.

Ljubljana, 25. junija. Italijansko tržaško časopisje objavlja obširna poročila o napadu na italijansko finančno strožo na cesti med Uncem in Rakekom onkraj naše meje. Toda, dočim je «Piccolo» previdnejši in se omejuje zgolj na suhoparno poročilo o razvoju dogodka samega, skuša glasilo fašistov «Il Popolo di Trieste» napraviti iz incidenta politično afero in dolži Orjunaše, da so oni izvedli napad. Pri tem pa krepko točje samega sebe po zobeh. Dočim govori uvodoma — baje na podlagi izjave ranjenega 20 letnega finančnega stražnika Mattea Abruzzesa, — da je okoli 50 Orjunašev, zaviti v temne plašče in oboroženih vdrljo preko meje in naskočilo barako italijanske mejne finančne straže, pa naglašajo koncem svojega poročila, da so bili med napadalci nedvomno ugotovljeni jugoslovenski orožniki (!). Poveljnik finančne legije, polkovnik Laria iz Trsta, ki je izvršil preiskavo, pa ni mogel ugotoviti niti navzočnosti Orjunašev niti jugoslovenskih orožnikov, ampak naglašajo samo možnost napada Orjunašev. Edino na to golo domnevanje se oprajo sedaj italijanske rekriminacije, ki zasledujejo očitno gotovo tendenco: ustvariti politično afero. Pred italijansko barako so se našli izstrelki iz avstrijskih «Manlicher», karabink tipa «91» in pištole «Mauserveja» sistema, kar naj bi bil dokaz, da so napad izvršili jugoslovanski državljani. Kakor da bi tega orožja ne mogel imeti nihče drug! Vsa znamenja kažejo, da gre v tem slučaju za dobro pripravljen napad tihotapcev, ki so po svoji akciji odvedli ranjenega italijanskega finančnega stražnika in njegova tovariša na našo mejo samo zato, da bi izbrisali sled za seboj.

Naša vlada je s hitro kretnjo odsekala aferi politično ost, ki jo hočejo prenapežiti onkraj meje dati celumu dogodka, da bi ustvarili med obema državama težkoče in izbrisali tudi vtis mnogo hujšega dogodka prejšnjega dne, ko so Italijanski graničarji torej uradni organi Italije vdrlj ponoči na naše ozemlje, demolirali hišo našega državljanca ter obstreljevali našega graničarja, ki je vršil svojo službo in ki se ima le srečnemu slučaju zahvaliti, da je bil samo težko ranjen. Minister Ninčić ni čakal rezultatov preiskave, temveč je na sumarično trditve z Italijanske strani, da so pri incidentu udeleženi naši državljani, izrazil italijanski vladi svoje obžalovanje, ki pa se pač naša na oba dogodka, onega z noči od

22. na 23. in z noči od 23. na 24. t. m. ter ga moramo smatrati kot resen memento, da se končno vendarle uredijo razmere na graniči. Z naše strani je, kakor pravi uradni komuniké, ukrenjeno vse potrebno. Treba le še, da se isto stori tudi z druge strani...

O incidentu smo v toku današnjega dne prejeli še sledeča poročila:

Rakek, 25. junija. d. Semkaj je dopela posebna komisija, ki preiskuje, v koliko bi mogli biti na včerajšnjem krvavem incidentu pri Uncu udeleženi naši državljani. Navzlic natančni preiskavi dosedaj za to italijansko trditve ni nobenih dokazov. Že včeraj je naša obmejna straža skušala od italijanske straže, ki je nastanjena na kraju spopada, dobiti informacije, da bi se omogočilo postopanje proti event. udeleženi našim državljanom. Komandir italijanske straže poročnik Volpi je sicer izrazil domnevo, da so na incidentu udeleženi naši državljani odklonil pa je vsako utemeljitev. Enako je odbil prošnjo, da dovoli razgovor s finančnim stražnikom, ki so ga naši baje odpeljali in potem zopet izpustili. Tako se s strani prizadete italijanske straže ni moglo dobiti nobenih podatkov...

Sinoči proti polnoči so se na meji zbrali fašisti in graničarji zopet razšli in mir se ni kalil. Prebivalstvo se je danes nekoliko pomirilo, zlasti ker so graničarske straže pojačene.

Preiskava dogodka pri Planini, kjer so v nedeljo ponoči Italijanski graničarji vdrlj na naše ozemlje, poškodovali našo lastnino in obstreljevali ter ranili našega stražnika je tudi še v toku. Dognano pa je že, da so Italijani izvršili napad brez vsakega povoda in vse kaže, da le v namenu provokirati.

Postojna, 25. junija. d. Truplo ubitega graničarja Grege je v Postojni položeno na mrtvaški oder. Danes je prispel močan oddelek fašistovske milice, ki je prinesel seboj mnogo vencev ter bo jutri sodeloval pri pogrebu.

ŠE EN INCIDENT?

Rim, 25. junija. j. «Giornale d'Italia» pripoveduje, da se je predvčeršnjem dogodil še en incident, češ, da sta dva jugoslovanska vojaka in dva graničarja napadla italijansko stražarno pri «Umlin» (?), demolirala pohištvo ter preplela nekega tamkaj se nahajajočega mehanika.

Obžalovanje naše vlade

NINČIČEVA BRZJAVKA MUSSOLINIJU. — KONFERENCA Z GENERALOM BODREROM. — NUJNOST UREDITVE GRANICE.

Beograd, 25. junija. p. Danes popoldne je bil italijanski odpravnik poslov, ki zastopa odsotnega italijanskega poslanika Bodrera, sprejet pri ministru za zunanje stvari dr. Ninčiću, s katerim sta razpravljala o zadnjih dogodkih ob jugoslovensko-italijanski meji. Minister Ninčić je obžaloval, da prihaja vsled neurejenosti granice do nepotrebnih konfliktov ter je italijanskega odpravnika poslov obvestil, da je danes poslal tozadevno depešo ministrskemu predsedniku Mussoliniju.

Beograd, 25. junija. p. Iz vladnih krogov je vaš dopisnik dobil informacije o dogodkih v Planini. Kakor znano, doslej meja ni definitivno določena. Nujno bi bilo treba, da se meja določi po razvodnici, ker je tako stanje, kakršno je sedaj, zelo mučno za naše prebivalstvo. So primeri, v katerih so naše vasi ločene od svojih gozdov, vodnjakov in mlinov, da ljudje zvečer ne morejo vračati živine, ki jo podnevi gonijo na pašo. Mussolini je sam obljubil, da se bo stvar brzo rešila, toda do danes se še ni ničesar napravilo. Na ta način je razumljivo, da so se mogla dogoditi nesporazumljenja z ene in z druge strani, vsled česar sta se pripetila tudi sedanja neljuba incidenta.

Beograd, 25. junija. r. Šef oddelka za javno varnost v ministrstvu notranjih zadev načelnik Žika Lazić je odpotoval v Ljubljano, da osebno pregleda rezultate preiskave radi incidentov pri Planini in pri Uncu.

stvom, so si klerikalni poslanci izmislili, da armada pripravlja topove in mitraljeze za napad na «slovenski narod»! Ta infamna izmisliotina dokazuje, kar itak že dobro vemo, kako klerikalci s hujskanjem razpletajo po deželi mrežo upornišva in kako pričenja funkcije nirati mafija njihovih satanskih agentov. Toda, resnično, «ljudstvo je trezno in bo ostalo trezno», klerikalne tiigre bo poglale z mokro čunjo, rovarske elemente na prej ali slej vrglo

Beograd, 25. junija. p. Vest o incidentih na naši meji z Italijo v Sloveniji so izzvale v vseh političnih krogih zelo mučno vtis. Šef za javno varnost Žika Lazić je bil poklican danes k ministrski seji, kjer je predložil do takrat dobljena poročila o spopadih. Vlada se je v največjem delu svoje seje bavila s tem vprašanjem. Po seji ministrskega sveta je odločeno za štampno izdalo nastopni uradni komuniké:

Dne 23. t. m. je dobila vlada poročilo, da so Italijanski stražniki pri Planini prestopili mejo, streljali na poslopje, v katerem so bili naši stražniki ter ranili enega našega finančnega paznika. Sinoči, 24. t. m., so pri Uncu neznanj ljudje napadli Italijansko stražo ter sta bila po dosedanjih poročilih ubita dva Italijanska vojaka, dva pa ranjena. Vlada je odredila najenergičnejšo preiskavo, da se ugotovijo krivci. Veliki župan v Ljubljani je dobil naročilo, da odide na lice mesta. Tudi šef javne varnosti ministrstva za notranje stvari bo še danes odpotoval, da sam vodi preiskavo. V imenu vlade je minister za zunanje stvari izjavil brzjavo Italijanski vladi obžalovanje zaradi teh neljubih dogodkov. Umevno je, da se bodo storili vsi koraki, da se prepreči novi incidenti na meji. Z naše strani se je že ukrenilo vse potrebno. Ta dogodek je napravil velik vtis na vse naše javno mnenje, ki pripa-teljstvu naše države z Italijo pripisuje največji pomen.

klvišku v roke pravice, še preden bi utegnili izzvati deležnosti v konfliktu z našo slavno armado.

Klerikalni poslanci so dali svoje sklepe publicirati v posebni izdaji «Slovenca» z očitnim namenom, da preizkusijo, v koliko bodo pasirali cenzuro. Državno pravdnštvo je izdalo zaplenilo. Nam je to vseeno, pa ne bi imeli nič proti temu, če slovenska publika prej ali slej čuje labodji spev klerikalne politike.

Iz ministrskega sveta

POLITIČNA SITUACIJA DOZOREVA. — MUHE OPOZICIJE.

Beograd, 25. junija. p. Politična situacija je neizpremenjena. Vedno bolj se utrjuje prepričanje, da bodo volitve že v kratkem razpisane. Jutri se vrne z Bleda minister Srškić, po katerega poročilu se bo odločilo kedar odpotuje Pašić na Bled, da stavi vladarju predlog za razpust parlamenta. Opozicija je zelo potrta. Notranja nesoglasja so jo napravila nesposobno za vodstvo enotne akcije. V opozicijskih krogih ne dvomijo, da bo volilni mandat dobila sedanja narodna koalicija ter priznavajo, da so volilni izgledi jako dobri.

Napad radičevskega voditelja poslanca Predavca v Dubrovniku na Davidovića je izval veliko ogorčenje v vrstah Davidovičevih demokratov. Danes je dospel v Beograd Voja Veljković. Davidovičev prihod se pričakuje v ponedeljek. Nadaljnje sodelovanje z radičevci je nemogoče, dokler Predavec svojega govora ne preklči...

Popoldne so opozicionarci širili vest, da je minister saobračaja dr. Popović demisioniral. Vest je izmišljena. Minister Popović se pada te dni na inšpekcijsko potovanje po Srbiji.

Ironične komentarje je danes vzbudilo dejstvo, da je dospel v Beograd poslanec

Pavle Radić ter je pri državni blagajni dvignil poslanske dnevnice za vse radičevce, ki so, kakor znano, dosedaj slovesno izjavljali, da se odrekajo dnevnici, ker nočejo denarja «batinaškega Beograda».

Beograd, 25. junija. p. Od 11. pa do 13.30 je bila seja ministrskega sveta. Na tej seji se je predvsem govorilo o obmejnih konfliktih pri Planini in Uncu. Nato je prometni minister poročal, da se pogajanja z Madžari glede železniškega prometa vrše zelo uspešno ter da bodo v kratkem končana. Minister Stojadinović je poročal, da smo dobili kot reparacijo od Nemčije 6 motornih čolnov, ki so oboroženi z reflektorji, strojnimi puškami in vsak z malim topom. Ti motorni čolni se bodo porabljali za patruliranje na Jadranskem morju proti tihotapcem. Čolni se bodo slovesno spustili v morje v prvi polovici meseca julija v Bakru ter bosta tej slovesnosti v imenu vlade prisostvovala ministra Stojadinović in Krizman.

Nato je ministrski svet sklenil, da se bo naša država udeležila velike razstave v Parizu leta 1925. V to svrha se je do-lučil kredit 10 milijonov dinarjev, kar se bo sprejelo v novi proračun.

Priprave za medzavezniško konferenco

AMERIKA SE JE UDELEŽI KOT OPAZOVALEC. — HERRIOTOV REFERAT V PARIZU.

Washington, 25. junija. s. Neki zastopnik Bele hiše je včeraj na časopisni konferenci sporočil, da se namerava Amerika udeležiti juljske konference zavezniških ministrskih predsednikov v Londonu z običajnim neoficijelnim opazovalcem. Predsednik Coolidge se želi izogniti vsaki akciji, ki bi se jo moglo smatrati kot umešavanje v evropske zadeve. Pri tem pa so zaveda, da je Amerika dolžna nuditi Evropi vsako mogočo pomoč.

London, 25. junija. s. Belgija je izjavila, da je pripravljena udeležiti se medzavezniške konference dne 16. julija, da nemudoma omogoči izvedbo načrtov strokovnjakov. Ker ni pričakovati, da bodo sprejete kako nove določbe v mirovno pogodbo, ni potrebno, da se povabijo nemški zastopniki, ki so se glede sprejema pogojev že zadovoljivo izrekli. Splošni program konference bo v naprej določen. Ruhrsko ozemlje ne bo izpraznjeno, dokler Nemčija ne bo dala resnih doka-

zov svoje dobre volje za izvedbo načrtov. Kakorkoli se bo glasil tenor nemškega odgovora na poslaniško noto, je Belgija ravnotako kot Francija odločena zahtevati brezpopojno razorožitev Nemčije.

Pariz, 25. junija. j. Ministrski svet je danes zjutraj pod predsedstvom Doumerguea skoraj tri ure razpravljaj o poročilu ministrskega predsednika Herriota o razpravah v Londonu in Bruslju. Podrobnosti iz seje niso znane. Herriot je po seji izjavil novinarjem, da je z odpo-biljaljavo angleško-francoske note Nemčiji zadovoljen. Poudarjal je, da ni šlo za navadno gesto po zraku, temveč za dejanje. Izrazil je prepričanje, da bo Nemčija predloge sprejela.

Pred sejo ministrskega sveta je imel Herriot dolg razgovor s predsednikom senatove komisije za zunanje zadeve Hubertom. Herriot bo komisiji že jutri poročal o svojih pogajanjih.

Mussolinijev referat fašistovskim poslancem

PO MUSSOLINIJEVEM MNENJU JE KRIZA FAŠIZMA PREMAGANA. — NEGOTOVOST O TAKTIKI OPOZICIJE. — ZAUPNICA MUSSOLINIJU.

Rim, 25. junija. Danes popoldne se je vršilo v palači Venezia, bivšem avstrijskem poslaništvu, plenarno zborovanje fašistovske zbornične večine. Od 382 članov je bilo prisotnih 341. Mussolini je poudarjal koščljivost položaja, ki je nastal zaradi umora Matteottija. Izjavil je, da je vsled neizvestnosti v prvih dneh bilo javno mnenje po vsej pravici vznemirjeno. Danes je položaj ves drugačen. Vsi, ki so odgovorni za zločin ali o katerih se domneva, da so odgovorni, so v zaporih. Zanikal je, da bi bil ministrski svet njega prisilil, da je odstavil generala De Bono, temveč je on sam predlagal odstavitve. Tudi ni res, da bi bila krona zahtevala imenovanje Federzozia za notranjega in generala De Giorgia za vojnega ministra, temveč sta bila oba imenovana na njegov predlog. Nato je prešel k stališču opozicije in dejal, da opozicija zahteva odstop vlade, razpust milice, razpust parlamenta ter nove volitve. Vlada ostane na svojem mestu, zlasti ker bi se njen odstop v inozemstvu tolmočil katastrofalno, pač pa se v kratkem izvrši obsežna rekonstrukcija kabineta. Ostane tudi milica; v tem je vlada intransigentna, toda pospešuje uvrstitev milice v vojsko. Zbornica se ne razpusti, temveč mora redno posloovati. Vlada in zbornična večina odgovarjata torej na vse zahteve opozicije z odločnim «ne». Položaj v zbornici postaja koščljiv le zaradi odsotnosti opozicije, za katero se ne ve, ali je ta odsotnost začasna ali definitiva. Če bi bila definitiva, bi bil položaj težaven, ali večina bi se ne uklonila manjšini, ker noče, da bi se uničilo, kar je fašizem ustvaril z velikim raprom. Če pa se vrne opozicija v zbornico in bo sodelovala s svojo kritiko in kontrolo, ki je potrebna, bo kriza premagana.

Po Mussolinijevem govoru, ki je bil burno odobran, je predlagal poslanec Pennavaria, tajnik odbora večine, resolucijo, ki izreka Mussoliniju popolno zaupanje in ki je bila sprejeta soglasno. Rimski listi označujejo ta Mussolinijev govor za odločilen za novo dobo v ita-

lijski nacionalni politiki, ki bo izšla iz moralne in politične krize fašizma, ki se mora sedaj smatrati za premagano.

SE VEDNO NOVE ARETACIJE.

Rim, 25. junija. Zaradi umora poslanca Matteottija je bilo dosedaj aretiranih 11 oseb. Danes zjutraj se jim je pridružil še Giuseppe Viola, ki je sodeloval pri ugrabitvi in umoru poslanca in ki je bil danes ob pol 4. zjutraj aretiran. Z Viola je bil aretiran tudi neki Giunchedi. Kot se čuje, bodo tem aretacijam sledile še nadaljnje. Osumljen je namreč ravnatelj drugega fašistovskega lista v Rimu «Il Nuovo Paese» Carlo Bazzi, katerega obtožujejo, da je bil v najboljših stikih z aretiranim Rossijem.

Priprave za konferenco Male antante

Rumunija hoče vnovi sprožiti besarabsko vprašanje.

Bukarešta, 25. junija. s. «Diminutaw» doznava, da se bo konferenca Male antante v Pragi, ki je določena za 7. julija, za tri do štiri dni zavlekla. Po informacijah rumunskega lista bo Rumunija na tej konferenci sprožila besarabsko vprašanje ter zahtevala od Jugoslavije in Českoslovaške izjavo, kako stališče bi zavzeli v slučaju oboroženega konflikta med Rumunijo in Rusijo.

Aretacija komunističnega vodstva na Poljskem

Varšava, 25. junija. a. V gozdu Zienko blizu Varšave je bilo aretirano v nedeljo zjutraj in odpeljano v zapore celokupno vodstvo poljske komunistične stranke. Aretiranih je bilo okrog 30 oseb, ko so se baš posvetovali o zadnjih instrukcijah, ki so dospelje iz Moskve in so pozivale poljsko komunistično stranko, da naj kolikor mogoče ojači agitacijo in izkoristi sedanje gospodarsko krizo, zaradi katere je število brezposelnih zelo visoko.

Dva velika Pribičevićeva govora

PROGRAMATičNE IZJAVE VODITELJA JUGOSLOVANSKIH DEMOKRATOV. — NAHAJAMO SE NA PRAGU ODLOČILNE BITKE ZA VSO NADALJNO POLITIKO NAŠE DRŽAVE.

Poročali smo že o velikem shodu samostojnih demokratov v Šabcu. Shoda so se udeležili velike množice, ki so se enodušno izjavile za politiko Samostojnega demokratskega kluba. Dosedanjemu političnemu prvaku šabačkoga okraja, posl. dr. Veljkoviću, katerega nesrečen vpliv je predvsem zapeljal posl. Ljubo Davidoviča v zvezo s separatisti, je bila soglasno izrečena nezaupnica. To je z ozirom na važno ulogo, ki jo igra posl. Veljković v srbskem političnem življenju, velepomembno. Shod pa je tudi v drugem ozirom značilen. Na njem je namreč med burnim odobravanjem poslušatev zahteval minister Pribičević politični program, ki z največjo jasnostjo in preciznostjo označuje jedro problema našega bodočega državnega razvoja. Svoja izjava je voditelj jugoslovenskih demokratov spopolnil isti dan še na shodu v Popincih, v Srebru. Srbski del naroda je baš v Srebru plemensko mnogo samostojnejši nego v Sumadiji in je zato pogumna bojna napoved Srba Pribičevića velikosrbski ideji tem bolj značilna za iskreno jugoslovansko mentaliteto tega državnika.

Iz Pribičevićeva govora v Šabcu posnemamo:

Ko se je Pribičević poklonil herojem mesta Šabca, koje so, kakor znano Avstrijci v vojni na divjaški način opustošili in prebivalstvo deloma pomorili, je uvodoma razpravljaval o bojih za idejo narodnega ujedinjenja pred vojno. Govornik je omenil zlasti delo hrvatsko-srbske koalicije za časa aneksijske krize, ko se je v pestanskem parlamentu z vso silo borila proti aneksiji, medtem ko je Radić kot avstrijski eksponent odšel v Rusijo in tam zagovarjal aneksijo Bosne kot pravično stvar!

V naši politiki sta *samo dve fronti*: separatistična in državotvorna in med tema dvema frontama ni nobenih pogajanj; boj se mora izbojevati in on bo odločilen za nadaljnjo politiko naše države. Nahajamo se na pragu te bitke in kar se sedaj godi so šele boji predstava, ki predhodijo tej veliki bitki.

Proti partizanstvu se je izjavil g. Pribičević tako-le: «Na fronti se se borili vsi za ujedinjenje in oslabevanje in ko ste bili v strelskih jarkih, ste bili brez strankarske legitimacije, za veliko in svetlo stvar. Sedaj, ko se ima izvesti naše ujedinjenje, ta generacija, ki je dobila veliko vojno na bojnem polju, ne sme izgubiti vojne v politiki. «Ahilova peta naše politike je da so separatisti v Bosni, Hrvatski, Sloveniji, vedeli, da najdejo pomoč enkrat pri radikalcih, drugič pri Davidovičevih demokratih za svojo politiko; ker so vedeli, da se ti dve skupini tako sovražita, da se hočeta združiti z vsakim, samo da ena drugo uniči.»

«Imeti moramo močno in čvrsto vlado, ki ima pred očmi za cilj pribaviti važnost in spoštovanje pred zakoni te države in zaščiti one elemente, ki so za državo.» «Padla je strašna obtožba: Pribičević in tovariši nočejo sporazuma. Toda res je, da so pravi Hrvati, ki ne pri-

padajo Radiću, samo v naši skupini in da gredo z nami hrabri hrvatski borci po hrvatskih selih, ki uničujejo eksistenco Radićevih zablodi brez zaščite državnih oblasti. (Klic: Tega je kriva vlada!) «Padla je pripomba, da je tega kriva vlada. Vsak narod ima vlado, kakršno zasluži. In zato glejmo, da bo vlada čvrsta, kar pomeni vlada po narodni volji.»

Govorec o politiki stranke pravi: «Ne gradimo stranke izključno s pomočjo tehničnega aparata. Ona mora biti stranka idej in principov, ker sicer ni vredna življenja.»

O narodnih manjšinah je izjavil Pribičević: «Po našem zakonu se narodne manjšine ne nahajajo v nobenem izjemnem položaju. Ali, z druge strani, se one ne morejo primerjati narodu, ki je to državo ustvaril. Govornik omenja dalje prejšnje drage eksperimente s Turki in Nemci in kritizira ostro sedanja pogajanja s Davidoviča s Ferad-beg Drago in dr. Kraftom. «Na Češkoslovaškem se niti zamisliti ne more vlada z Nemci proti Čehom.»

«Ako ostane državna politika stalna, sem prepričan, da bo večji del naroda iz Hrvatske in Slovenije se pridružil našim vrstam in tako bo rešeno hrvatsko in slovensko vprašanje.»

Istega dne popoldan je bil shod v Popincih v Srebru, v volilnem okrožju ministra prometa dr. Svetislava Popovića. Zbralo se je okoli 3000 ljudi, samih demokratov, ki so z velikim navdušenjem pozdravili voditelja stranke in njihova izjava. G. Pribičević je rekel na tem importantnem shodu med drugim tudi to-le:

«Mi hočemo veliko državo, ne majhno. V njej naj bo združen naš narod, katerega kolikoli imena in katerikoli vere. V tem znamenju je bila dobljena velika volja in ta misel je zmagača tudi na konferenci v Parizu. Zdobitvene meje se ne dajo rušiti s politično trgovino. Razdvojeni v preteklosti moramo biti eno v bodočnosti. One, ki vam prihajajo s parolami «Velika Srbija», izženite iz vaših hiš, ker to so sovražniki naše države in naroda. Ti ne delajo za narod, temveč delajo za Radića, ker na njihove vzklike «Živela Velika Srbija», odgovarja Radić z vzklikom «Živela Velika Hrvatska», ali ena in druga, «Velika Srbija» in «Velika Hrvatska» bili bi mala Srbija in mala Hrvatska. Kdor hoče Veliko Srbijo, bi moral zapustiti vse kraje, v katerih so Hrvati ali Slovenci in kdor hoče Veliko Hrvatsko ali Veliko Slovenijo, bi moral izgubiti dve tretjini države in še več in se zadovoljiti z malim in potem ne bi mogel samostojno živeti.»

«Ustavili smo narodno koalicijo, da se po brezplovnih političnih bojih preide na plodno zakonodajno delo. Ne smemo se radikalci družiti s separatisti, da bi bili pogaženi demokrati in demokrati ne smejo podati svoje roke separatistom, da bi zrušili radikalce. Ako obstojajo kak medsebojni obračuni, jih je treba odgoditi na poznejše čase, danes se pa mora reševati državo!»

Razgovor s Todorom Aleksandrovom

Londonski dopisnik milanskega «Secola», Mario Orsini, je objavil 20. t. m. v svojem listu razgovor z vodjo makedonskega gibanja na Bolgarskem, Todorom Aleksandrovom. Orsini opisuje ta sestanek tako-le:

«Čuden je bil razgovor, ki sem ga imel v rezerviranem saloniku nekakega velikega metropolitanskega hotela z gospodom tipično slovanske vnianosti, v očeh sam ogenj, z ošljeno brado in povešenimi brki, korektno črno oblečenim, za katerega pa se je zdelo, da je pred kratkim slegel kako vojaško uniformo, tako je izgledal strumno in bojevit. In ker sem mislil, da govorim s tajnikom Todor Aleksandrova, poglavarja osrednjega odbora makedonske notranje revolucionarne organizacije, sem se šundil njegovi nenavadni razboritosti, njegovemu globokemu poznavanju vprašanj, o katerih sva razpravljala. Toda nekoliko dni pozneje sem prejel iz Pariza pismo in sliko, ki sta mi razkrili, da sem govoril s samim makedonskim vodjo, ki je prišel v London pod krinko svojega lastnega tajnika, da se snide z nekaterimi visokimi angleškimi častniki, ki so, kakor jaz,

tudi šele nekoliko dni pozneje izvedele za pravo osebnost razumnega in spretnega propagandista. Seveda je sedaj Aleksandrov izginil tudi iz Pariza, ne da bi bil izdal svoj inkognito, in jaz sem polizkusil tu ponoviti del onega, kar mi je povedal, v svrhu točne, objektivne informacije čitateljev:

— Znatno število srbskih državnikov in novinarjev si prizadeva prepričati svet, da krvolok Todor Aleksandrov razvema duhove miroljubnega makedonskega prebivalstva, da Bolgarska brani revolucionarno gibanje v Makedoniji itd. Jaz morem izjaviti, da se Todor Aleksandrov že dolgo časa nahaja v inozemstvu, dočim v makedonskem prebivalstvu nadalje vre kot v žrelu delujočega ogujenika; da je vlada pokojnega Aleksandra Stambolijskega plačala svojo krivdo, da je skušala zadržati makedonsko revolucionarno gibanje, da bi si pridobila naklonjenost Srbov; da končno sedanja bolgarska vlada prof. Cankova odreja nezakonite ukrepe, da bi se priključila Srbom.

— Makedonci, Hrvatska in Črna gora so podjarmljene po Jugoslaviji. Njihov položaj je neznošen.

— So ljudje, ki mislijo, da bi republikanska stranka, če bi prišla na vlast, oslabilila gospodarstvo Sumadije, nad ostalim nesrbskim prebivalstvom Jugoslavije. Jaz tega ne verjamem. Vsi zatirani narodi se združeno bore za svojo svobodo in samo tedaj, če si pribore avtonomijo ali neodvisnost, bi mogli vzeti v pretres federacijo v eni sami državi, seveda na predlag enakosti.

Tako mi je govoril Todor Aleksandrov, neukrotljivi makedonski agitator. V njegovih besedah je grožnja proti Jugoslaviji, je pa tudi apel za sporazum ali za omogočenje sporazuma v bodočnosti. Nasilja na Balkanu poraja evropske vojne. Zato morajo besede Aleksandrova zanimati tudi Italijo, kot dobro sosedo in prijateljico Jugoslavije.

Da bi zavržali te izpade proti naši državi, se pač ne izplača, ker je jasno vsakomur, da od Todor Aleksandrova kaj drugega tudi ni pričakovati. Vprašali bi le, s kakšnimi nameni se objavi-

ljuje take stvari v Italiji? Morda z namenom, da bi se tako utrdilo prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo?

Te dni smo čitali, da je italijanski poslanik v Parizu protestiral pri francoskem ministrskem predsedniku zaradi pisave francoskega tiska proti Italiji in da je isto storil tudi italijanski poslanik v Bernu. In naš poslanik v Rimu?

Amerigo Dumini

morilec poslanca Matteottija.

Amerigo Dumini, bivši tajnik načelnika tiskovnega urada ministrskega predsedništva in splošno znana fašistovska osebnost v Italiji, je to dan v zaporu v Rimu priznal, da je soudeležjen pri umoru posl. Matteottija. Prve dni po aretaciji se je obnašal namram preiskovalnim sodnikom zelo izvalno. Izjavljal je lakonično, da na stavljena vprašanja sploh ne bo odgovarjal in je zanimal vsako soodgovdo. Ko pa so mu kasneje na polagi zbrana dokaznega materiala dokazali, da je njegova udeležba pri umoru nedvomno ugotovljena, in ko je uvidel, da so ga njegovi bivši vsemožni zaščitniki pustili na cedilu, je dne 20. junija v polnem obsegu priznal svoj zločin in izdal tudi svoje pomagaje: šefa tiskovnega urada Rossija, ravnatelja «Corriere Italiano» Filippellija in blagajnika fašistovske stranke Marinellija. Po izpovedi Duminija so poslanca Matteottija odvedli z avtomobilom proti jezeru Vico, ga med potjo umorili in skril potem truplo za neki grm. Morilci so se takoj nato vrnili v Rim, kjer je Dumini kot vodja ekspedicije obvestil Filippellija o izvršitvi ukaza. Oba sta nato študirala, kako bi s pomočjo drugih komplicov odstranila truplo. V to svrhu je bila izvršena še isto noč druga ekspedicija z istim avtom, in si cer pod vodstvom urednika «Corriere Italiano» Giuseppe Galassija in Volpija. Truplo je bilo spravljeno na neki kraj, ki ga Dumini ni mogel navesti. Najbrže pa je bilo sežgano, da se izbrže vsaka sled.

Kakor znano, je hotel Dumini takoj po umoru z milanskim vlakom pobegniti iz Rima, a je bil na kolodvoru aretiran. V njegovem kovčku so našli med drugim okrvavljene kose blaga, ki so izvirali od Matteottijevih hlač.

Politične beležke

— Kako «Slovenec» spoštuje duhovščino. Ob priliki 70letnice častiljvega za narod in cerkev velezaslužnega župnika Ivana Vrhovnika si je dovolil «Slovenec» v dveh številkah nanj neokusen in rovtarski napad. Stori je to menda zato, ker je jubilat dejal, da je naloga duhovnika služiti Bogu, narodu in državi. «Slovenec» pa spoštuje duhovnika le, če je političen agitator za klerikalno stranko in če služi SLS. On priznava za služabnika božjega le onega, ki je hlapec klerikalne politike. Iz «Slovenčevega» napada na vzornega duhovnika se vidi, da ta škofovski list niti najmanj ne služi Bogu, kar bi «Slovenec» tako rad poudarjal, marveč je zlorabi vere in Boga v politične svrhe. Da bi «Slovenec» še bolj jasno pokazal svoje sovraštvo proti neomadeževanemu duhovniku, je namesto Vrhovnikove ali ke prinesel sliko in življenjepis ubitega komunističnega agitatorja, o katerem se ve, da je bil morilec pokojnega Znidaršiča, vse iz grde politične spekulacije in nemorale. Pa bo «Slovenec» še naprej slepil bogaboječce bralce, da so drugi časopisi brezverski, ne pa on.

— Klerikalci radi poraza pri volitvah v silni zadregi. Klerikalce neznansko boli, da so pri občinskih volitvah nazadovani za 1584 glasov, ali za 35 odst. napredni glasovi pa zrasi za 1477 glasov, ali 87 odst. Poraz je za SLS naravnost katastrofalen, zlasti ako pomislimo, da so se občinske volitve pripravljale še pod klerikalnim režimom g. Sporna. «Slovenec» bi sedaj rad poraz SLS pred javnostjo, zlasti pred svojimi pristajali prikriži z novimi farbarljami in lopovščinami. Tako n. pr. piše, da je za JDS glasoval samo «pokvarjeni del slovenske inteligence, ki je pod Avstrijo ni znal samostojno misliti, marveč je mislil in govoril le to, kar so ji narekovali nemški avstrijski nasilniki. Lizuni habsburških podptnikov, privatni špijoni avstrijske soldateske in policije, plačani izdajniki Slovencev in Jugoslovenov, ki sede okoli «Slovenca», se držejo to nesramnost napisati danes! Ni treba še posebej povdarjati, da si je «Slovenec» vzel v tem članku še poseben patent na falzifikacijo števil. Pa mu to veselje pustimo. Imajo njegovi zaslepljeni bralci vsaj nekoliko tolažbe v težkih časih zafurane tigrovske politike. Da se v splošni zmedbi, ki je

nastala v klerikalni stranki po porazu, tudi «Slovenec» že možgani mešajo ni čudno; saj bi drugače ne mogel napisati, da je JDS plačala za vsak glas na Vrhniku in v Kranju 1000 Din, kar bi vrglo 581.000 Din. Mesto v sodno zapore, bi vseeno bilo morda umestnejše, da se «Slovenčevega» dopisnika pošlje na Studence. Razumemo silno zadrego, v katero so spravile SLS občinske volitve, a pomagati ji nihče več ne more. Sedaj je šele prvi začetek obračuna s sleparsko tigrovsko politiko, vse drugo še pride. Krivdo in odgovornost za poraz SLS nosi seveda predvsem vodstvo klerikalne stranke, nad katerim se sedaj po vsej pravici zbira črna oblaka. Ljudstvo je že pri občinskih volitvah pokazalo, da se odmika neizbežni usodi klerikalnih voditeljev. Kdor je količjak pameten bo to kličo čimprej zapustil, kakor ga je ona zapustila in izdala, ko celo leto ni na ničesar drugega mislila kot na hujškarje ter dijete.

— Zmešana politika zelenih generalov. Tačas ko vsa dežela krepko daje duška in to z volilno kroglico obči želji, da se vendar že enkrat postavi enotna napredna fronta, naši zeleni mestni zemljoradniki delajo zgago, kjer morejo. Kar peče jih, ko vidijo, da gre kmečko ljudstvo na dnevni red preko zmešanih polkomunističnih gesel jare gospode, in se bori proti klerikalizmu, ki bi ga menda radi zopet spravili na krmilo. V Zg. Siški se po navodilu zgažarjev raje vedno «kmetijski» s klerikalci, samo da bi zapredili izvolitev demokrata, ki mu niso vredni odvzeti čevljev na nogi. V St. Vidu pri Ljubljani so «kmetijski» z abstinenco pa tudi drugače podpirali klerikalce. O. Pipan je to očividno storil v zahvalo, da je dr. Zerjav rešil «Kmetijsko društvo» sigurne klerikalne zmage. V Trebnjem se je kmetičem ponesrečila občinska lista. Po navodilih zelene generalitete naj zdaj pristaji SKS volijo — klerikalce. Strašna ta slepot! Danes za komuniste, jutri za klerikalce, danes pod radikalno marelo, jutri proti Pašiču, z eno besedo: zmezdene glave!

Po svetu

— Fanatizem v cerkvi. Dunajski listi poročajo iz Salurna na Južnem Tirolskem: Pri maši je italijanski duhovnik opazil, da so nekateri verniki molili v nemškem jeziku; postavil je kelih na oltar, prekinil mašo ter pozval Nemce, naj molijo italijansko, ali pa naj zapustijo cerkev.

— Demisijski generala Smutsa. Kakor smo že poročali, je bila južnoafriška vlada pri nedavno se vršilih parlamentarnih volitvah poražena. Izvajala je iz tega konsekvence in ministrski predsednik general Smuts je podal angleškemu guvernerju demisijsko vsega kabineta. Guverner je poveril sestavo nove vlade voditelju nacionalistične stranke generalu Hertzo- gu, ki je kakor Smuts tudi naši starejši generaciji že znan iz časov angleško-burske vojne. Angleški listi zatrjujejo, da niti izid volitev niti sprememba na vladi ne bosta slabo vplivali na razmerje med Južno Afriko in Anglijo. Nova vlada ne bo stremela za ocepitvijo od angleškega imperija, ampak si bo poskušala izposlovati samo vedjo samostojnost, kakor jo je imela Južna Afrika toslaj.

— Angleško - ruska pogajanja v Londonu kar nočejo napredovati. Čeprav je poslala sovjetska vlada enega svojih najodličnejših državnikov, Litvinova, da bi z rusko stranjo osebo «odi. Vedno nove težkoče se pojavljajo in to predvsem kapitalističnega vprašanja — pač dovolj jasen dokaz, da pri današnjem svetovnem ustroju kapitalističnih načel gospodarstva ne more potisniti ob stran niti ruska komunistična. In manj angleška socialistična vlada, čeprav sta obe izrazito protikapitalistični.

Sodišče

Š. Z umorom je grozil 56letni Kalunder Franc, delavec brez stalnega bivališča. Obtoženec je bil po sodbi celjskega okrožnega sodišča z dne 18. februarja obsojen na šest mesecev težke ječe, ker je kradel pri Rudolfu Oblaku v Zabukovcih, pri čemer ga je po Oblaku zasadi. Kalunder je gospodarja napadel ter težko poškodoval. Svojo kazen je odslužil dne 14. maja. Za prihodnjega dne pa je prišel k Juriju Hribarju ter mu uničil štiri vinske trte. Naslednjega dne se je pri Ivanu Omladiču jezil nad Oblakom ter grozil, da ga bo že «ferderbal». Ker je obtoženec skrajno silovit in nasilen človek, se ga boji vsa občina. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo Kalundra zaradi hudodelstva nasilstva in prestopka zoper varnost lastnine na dva meseca težke ječe.

Š. Nepošten gost. Dne 30. aprila se je nahajal v gostilni Antonije Jera Franc Zovlje, 24letni žagar v Okonini, ki je bil zaradi tatvine že večkrat kaznovan. Ko je šla gostilničarka za malo časa v klet po vino, je obtoženec izrabil ugoden trenutek, se splazil v nezaklenjeno sosedno sobo in ukradel tam iz nočne emare ročno torbico z gotovino 4000 Din. Gostilničarka je prišla šele prihodnjega dne tatvini na sled, slutila je pa takoj, da je tat Zovlje, ki se je nahajal prejšnjega dne edini v njeni gostilni. Naprosila je nekakega žagarja, naj Zovljeta zasleduje in če ga zaloti, naj ga izroči roki pravice. Dotični žagar je imel srečo. Našel je obtoženca v neki gostilni že precej vinjonega. Na nesrečo mu je v trenutku, ko

sta prišla skupaj, padla torbica iz žepa, katero je žagar takoj spoznal kot last Antonije Jera. Pri okrožnem sodišču v Celju je bil Zovlje obsojen na tri meseca težke ječe.

Narodnim obrtnikom!

Stara prislovica pravi, da posameznik ne doseže mnogo in da je le v združenju in solidarnosti moč. Te prislovice so se oprileli vsi stanovi, vse se organizirajo in si skuša potom svojih organizacij pridobiti in braniti svoje koristi.

Tudi obrtništvo je združeno v svojih strokovnih združenjih, ki zastopajo v prvi vrsti njegove gospodarske koristi. Toda ta organizacija je nepopolna. Obrtništvo manjka še politične združitve, političnih stanovskih organizacij, ki naj združijo obrtništvo v politično celoto, da bo na ta način dobilo tudi ono svoje zastopnike na merodajnih mestih. Današnja politična pocepanost obrtništva je vzrok, da ni obrtnika ni v parlamentu ni na drugih važnih mestih.

Zavednejši obrtniki so to pomanjkljivost njih organizacije uvideli in pričelo se je gibanje, da se obrtništvo naprednega mišljenja združi v eno politično celoto in pridobi moč in ugled. V Ljubljani se je ustanovilo pod okriljem JDS «Napredno obrtniško društvo», ki združuje v sebi napredno obrtništvo z namenom, da vsestransko podpre koristi slovenskega naprednega obrtništva.

To društvo je pričelo prvo težavno delo za politično konsolidacijo obrtništva. Dasi je društvo še mlado, vendar se je zbralo okrog njega že lepo število naprednih obrtnikov, toda njegovo delovanje je uspešnejše in popolno še le tedaj, ko ne bo več naprednega obrtnika, ki bi ne bil član društva.

Napredno obrtništvo mora graditi svoje bodočnost na neomajne temelje svoje stanovske in politične zavednosti, na solidarnost! Tesno združeni bodo mogli klučati vsem nakanam elementov, ki neumorno delujejo, da se cepijo moči in se jim s tem daje prilika za njih razdiralno delo.

Napredno obrtništvo hoče edinstvo države, ono hoče, da se država gospodarsko ojači. Zato pa, napredno obrtništvo, v svoje vrste, v organizacijo, pristopaj kot član v «Napredno obrtniško društvo» da bo čimprej združena v njem vsa družina enega mišljenja, ki naj potem živo in neumorno deluje v procvet države in obrta!

Prijave sprejema društveni tajnik Ferdo Primožič, Trnovski pristan 4.

Borza

25. junija:

ZAGREB. V efektivnih tendenca nespremenjena. V bančnih papirjih je bil živahniji promet ob v glavnem nespremenjenih tečajih. V industrijskih papirjih pa je bil promet minimalen. — V devizah je tendenca dalje čvrsta, vendar tečaji ne kažejo večjih sprememb napram večerj. Najbolj je porasla švica. Blaga je bilo prilično. Tudi Narodna banka je intervenirala v vseh devizah, po katerih je bilo večje povpraševanje, največ pa v devizi na Italijo. Promet je bil precej velik. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, švico in London. Notirale so devize: Amsterdam 0 do 3240, Dunaj 0.1206 do 0.1226, Budimpešta 0.11 do 0.12, Bukarešta 38.5 do 39.5, Italija izplačilo 370.3 do 378.3, ček 370 do 373, Kristijanija 0 do 1475, London izplačilo 371.1 do 374.1, ček 370.9 do 373.9, New-York 35.3 do 36.3, Pariz 452 do 457, Praga 254 do 257, ček 253.5 do 256.5, švica 1528.85 do 1533.85; valute: dolar 84.75 do 85.75, aK 0.1205 do 0.125, Kš 250.5 253.5, francoski franki 0 do 450, lire 367 do 370; efekti: bančni papirji: Primorje 75 do 80, Trgo 83 do 86, Eskomptna 125 do 127, Hipo 62 do 63, Jugot 116 do 118, Prateidiona 915 do 917, Slavenska 110 do 115, Srpska 140 do 141; industrijski papirji: Eksploatacija 120 do 125, Dubrovačka 800 do 830, Narodna žumska 85 do 89, Ieis 60 do 63, Nihag 93 do 96, Gutmann 680 do 0, Slavonija 101.5 do 102, Strojne 150 do 0, Trbovlje 0 do 590, Verže 0 do 157, 7 odst. posojilo 65 do 65.5, agrarne 23 do 23.5, Vojna škoda 125 do 126.

BEograd. Tendence zelo spremenljiva, sedaj slabša, sedaj čvrstejša. Blaga je bilo v obilici. Notirale so devize: Dunaj 0.1216 do 0, Budimpešta 0.11 do 0.1175, Bukarešta 38.25 do 38.50, Zeneva 1528 do 1525, London 372 do 0, Milan 370.5 do 371.75, New-York 35.9 do 0, Pariz 456 do 459, Praga 255.5 do 256.25, švica 60 do 63; valute: aK 0.1214 do 0.1217, nK 0.1 do 0, leji 39 do 0; efekti: Narodna banka 3850 do 3950.

CURIH. Beograd 6.55, Pariz 29.50, Milan 24.37, Praga 16.675, Budimpešta 0.0072, Bukarešta 2.45, Sofija 4.10, Dunaj 0.0079.

TRST. Beograd 26.90 — 27.20, Dunaj 0.0320 — 0.0330, Praga 68.40 — 68.80, Newyork 23.05 — 23.16, dinarji 26.90 do 27.20, 20 zlatih frankov 88 — 88.50, uradni tečaj zlate lire 446.55.

DUNAJ. Beograd 816 — 820, Budimpešta 0.83 — 0.89, London 306.800 do 307.800, Milan 3054 — 3066, Newyork 70935 — 71185, Praga 2101 — 2111, valute: dolarji 70460 — 70860, lire 3060 do 3080, dinarji 813 — 819.

PRAGA. Beograd 39.65, Rim 147.75, Budimpešta 4.025, Newyork 34.

BERLIN. Beograd 4.84, Milan 18.10, Praga 12.295.

LONDON. Beograd 365, Rim 99.87, Praga 146.25.

NEWYORK. Beograd 116.50, Rim 433, Dunaj 0.1412, Budimpešta 12, Praga 296.25.

Naši kraji in ljudje

Krščansko bratstvo

Čestitke pravoslavnega župnika katoliškemu župniku.

Poročali smo včeraj, da sta se med drugimi gratulantni oglašila pri jubileju g. župnika Vrhovnika tudi zastopnika ljubljanske pravoslavne občine. Na razpoloženo nam je nagovor, ki ga je imel pri tej priliki na svojega katoliškega brata pravoslavni župnik, prota Dimitrije Janković. Govor je tako značilen za umevanje pravega krščanstva, da ga podajamo danes v celoti. Gospod Janković je nagovoril našega velikega idealista, župnika Vrhovnika:

Visokoprečasni gospodine!

Štovani u Hristu brate i ponosni sine mlie nam majke Jugoslavije!

Sa čistom i iskrenom ljubavlju dolazimo u ime pravoslavne crkve i crkvene opštine, da Ti pozdravimo Tvoju 70-godišnjicu.

Ponosna je na Tebe i radostna i naša crkva, jer si delom i radom Tvojim proslavio istinu Božiju i Hrista, zajedničkog Boga svih nas. Ponosna je i radostna, jer duh Tvoj vodio Te je uvek putevima Slavenkih apostola sv. Cirila i Metoda.

Ponosna je i radostna, jer si Tvojim Apostolskim i rodoljubivim radom postao videlo svetu, a primer nama mladim sveštenicima, kako treba i radom i životom svojim, služiti Bogu, otačbini i narodu svome.

Klanjajući se Premudrosti Božjoj, koja Te izabra, da postaneš sasud Božji i duhovni otac naroda Tvoga, želimo Ti, da Ti Bog Slavena umnoži Tvoje stare dane, na ponos, diku i sreću milog nam Jugoslavenskog roda. Živeo!

Bosansko pismo

V Derventu, v juniju.

Bil sem v Sarajevu. Odmevalo je še malo od ženskega kongresa. Šaljivci so vprašali, ali bodo ženske same plačale svoje bankete ali pa to stvar prepušče svojim možem. Politiki so govorili, da je kongres sprejel predlog, naj imajo vsa hrvatska ženska društva v Bosni svojo centralo v — Zagrebu, a slovenska bosenska društva v Ljubljani. Nisem mogel verjeti, da bi ženske zapadle v tako eksteritorialno »federacijo«.

Bil sem v Sarajevu. Plakat je vabil na predavanje pisatelja Krkleca o stari in današnji Grški. Tiskani je plakat popolnoma »enakopravno«; zakaj ena vrstica je tiskana v cirilici, druga pa v latinici. Ne vem, če je ta »sporazum«; kaj deloval; sigurno ni deloval v Derventu, kjer je tamošnji Sokol na svojo prireditve vabil z enakimi dvopisemskimi plakati; zakaj sokolske prireditve so se udeležili tamošnji pravoslavni (Srbi) in nekaj Muslimanov, a od Hrvatov (katolikov) ni bilo nikogar; Davidovič jih je zamenjal s...
Krklec je mlad Hrvat, kakih 25 let star, a ima že dobro pisateljsko ime. Doma je od Sotle, ob meji mariborske oblasti, a živi sedaj v Beogradu in očelil se je z Beogradčanko; otrok mu je »cirilsko - latinski«, kakor njegovi spisi. Izdal je knjižico pesmi v cirilici; rekel mi je: »Hrvatov jih ne kupujejo, ker so — srbske, a Srbi ne, ker je njih oče — Hrvat.«

Kako uspe njegovo predavanje o Grški? Kdo bo poslušal govornice o stari Grški, ki bi jo roditelji najraje spravili iz šolskih knjig, zato da bi ne mučila njih neklasičnih otrok? Prof. dr. M. Mižon (Pičeta), ki je pred vojno eno leto sokoli po Ljubljani, se je poravnal za Krklečovo srečo in privabil precej publiko.

Krklec je pred meseci potoval na Grško preko Soluna po kopnem do Aten. Prozično jedro njegovega poročila o tem potovanju je bilo konstatiranje, da je današnja Grčija sama melhučnost in

sama pokvarjenost — včasih je med besedo predavateljstvo iz Azije zablikalo s sabljo Kemal paša. To jedro je obdalo g. Krklec z bogato poezijo svojega pesniškega jezika. V glavnem je to bila lirski reakcija pesniške duše na vtis iz vnanjega sveta, torej bolj pesem nego znanost. Tisti, ki so od predavanja pričakovali znanosti, so se jezili na predavatelja, ki jim je rušil — ideale.

Da vidite gimnazijo v Derventu! Derventa je večinoma muslimansko mesto, le v okolici so katoliki in pravoslavni v večini, v gimnaziji so muslimani v manjšini. Pisan je razred: muslimanski sta v 5 razredih le dve, pač poleg pravoslavnih in katolikov; muslimanski sta v 5 razredih le dve, pač pa je več židov, »evropskih« in spanjolskih. Učitelj je sedaj pravoslačen, sedaj katolik ali musliman. V četrtek od 12. do 13. je verouk in razred se razdeli v tri skupine; katoliki so v eni sobi, pravoslavni v drugi, muslimani v tretji. Če povprašam, kak »narodnost« so dijaki in dijakinje, zveš, da so se pravoslavni vpisali za Srbe, katoliki za Hrvate, muslimani pa le deloma za Srbe ali Hrvate, po večini za Hrvatostbe, torej nekako za Jugoslovane. Vidi se, da muslimani reprezentirajo tvoren element jugoslovenske narodnosti. Na žalost se čisto čutijo zapostavljeni. Avstrija jih je izrabljala svoj čas proti Srbom in jim dajala privilegije, zato občutijo zdaj enakopravnost kot zapostavljanje.

Zločin radi ljubosumnosti

Ljubljana, 25. junija.

V Novem Vodmatu, v hiši št. 56, se je odigral včeraj okrog poldesetih zvečer strahovit zločin, ki ga je rodila ljubosumnost.

V hiši živi bogata posestnica Marija Dečman s svojim sinom in za ženinov godno pastorko Amalijo Dečman, ki ima pričakovati večjo dedščino in je tudi sicer čedno dekle. Okrog nje sta se sukala in jo snubila že dalje časa 27 letni delavec v tovarni »Slograd« Leopold Malin, stanujoč v Krakovski ulici št. 6 in pa 27 letni filijarski hlapec Karl Znidar, uslužben pri izvoščku Ribnikarju na Celovski cesti št. 75. Prvi je bil na svojega tekmeča strahovito jezen in ljubosumen, kar je že večkrat pokazal ob raznih prilikah. Pretečeno nedeljo mu je, ko se je pripeljal s kočijo do Dečmanovih, prevrnil voz in ga hotel preteptati, doma pa se je večkrat izrazil, da njegov tekmeč »ne bo vzel dobrega konca«.

Sinoči je Znidar poprosil pred kolodvorom svojega tovariša izvoščka Avgusta Sturma, da ga popelje do doma njegove ljubljence. Pred hišo ga je Sturm z vozom počakal, Znidar sam pa je vstopil v hišo, kjer je že naletel na vasujočega Malina. Po kratkem pozdravu od strani domačih je razjarjen Malin planil z odprtim žepnim nožem na tekmeča, o katerem je sumil, da ga ima Amalija raje, ko njega. Vsled hipnega navala se ga Znidar ni mogel ubraniti in Malin ga je že sunil z nožem večkrat v trebuh, tako, da so napadencu izstopila čreva. Nato ga je obdelal še po životu in glavi in skupno prizadel sedem ran. Domači sin, dekle in stara Dečmanova so sicer poskušali napadence siliti, vendar pa je bil Malin tako nasilen, da je bila vsaka pomoč zastonj.

Strahovito razmesarjenega Znidarja so nato brzo spravili v Sturmov voz, ki je bil v hipu ves oblit od iz ran tekoče krvi in ga odpeljal v bolnico. Tam se je morala takoj izvršiti težka operacija, vendar bo ranjenec težko ostal pri življenju. Gospodinja je medtem hitela po stražnika domači sin in pastorka pa sta komaj obdržala skoroda ponorelega zločinca, ki si je hotel z nožem prerezati vrat in žile na rokah. Ukrotili ga je šele dospeli stražnik, ki ga je uklenil in odvedel v zapore.

Potvarjalci potnih listov

Zagrebiška policija je te dni razkrila šedno slooparsko družbo, ki je izdajala krive potne liste in nevedno seljake »odpravljala« v Ameriko. Trije člani družbe, seljaki Luka Radman iz Levkušja, Martin Juran iz Pirarovine in Lovro Puhek so dobavljali seljake, ki jih je želja gnala preko morja, ostala dva člana, Aleksander Radović, promoniran potepuh in hohštaper, ter zagrebški trgovec z delikatesami Alfred Rosenberg - Ružić, pa sta izdajala pasose, ki so bili še dokaj dobro krivotvoreni in izdani na kriva imena, z datumom iz Beograda ali pa »po naredbi velikega župana v Požarevcu«.

Seljaki, ki so se javili za transport, so dobili prmerne informacije. Reklo se jim je, da najprej odpotujejo v Trst, odtam v Pariz in odtod prištevši k francoski izseljeniški kvoti v Ameriko. Do Trsta jih je spremljal ta ali oni član družbe, Andrija Radović pa se je izdajal za »policijskega komisarja« in »nadzoroval« transport. Na prijavo nekakega seljaka, ki je lani nasel sleparjem in se komaj vrnil iz Pariza, je zagrebška policija dne 11. junija iztaknila na glavnem kolodvoru nov transport seljakov. Detektivji so seljake začeli izpraševati, kam se odpravljajo. Rekli so, da gredo v francoske rudnike. Navedli so napačna imena, kakor so bili instruirani. Ko pa so uvideli, da imajo opravka s policijskimi organi, so izročili potne liste. Začelo se je takoj zasledovanje za člani sleparske družbe. Rosenberg, ki so ga detektivji prvega prijeli, je ponudil 15.000 dinarjev podkupnine, kar se mu seveda ni obneslo. Težje je bilo zasledovanje Jurana in Puheka, ki sta nekako pravočasno obveščena o razkritju pobegnili s svojih domov v okoliški gozd v Pisarovini in streljala na zasledujoče detektive. Dosej jih še ni bilo mogoče zajeti. Pač pa se v sodnji knjiznici že nahajajo Rosenberg, Aleksander Radović, Luka Radman in seljaki, ki so vedeli, da gre za sleparijo, a so vseeno hoteli s krivimi pasosi v Ameriko.

Iz naših letovišč

Rogaška Slatina je oživila. Nekoliko hladno vreme je sicer zadržalo dohod gostov, vendar bo zdravilišče s 1. julijem popolnoma zasedeno. Gostov prihaja vsaki dan več. Trikrat na dan svira v parku oddelek mariborske vojaške godbe. Za razvedrilo in zabavo gostov je ravnateljstvo tudi letos izdalo poskrbelo. Kino - predstave se vrše trikrat na teden, na Vidov dan bo v veliki prekrasni zdraviliški dvorani — bojda najlepši in tudi najkakovostnejši dvorani Jugoslavije — akademija domačega Sokola, na Petra in Pavla pa koncertira pevski zbor mariborske »Glasbene Matice«. V juliju gostujejo oddelek beograjske drame, šentjakovski oder iz Ljubljane, dramski odsek »Jadrana«, naznanjeni so koncerti goslača Stojanovića, opernega pevca Krizajca, pevskih zborov »Ljubljanskega Zvona« in »Glasbene Matice« iz Ljubljane. Postrežba gostov je v vseh hotelih in restavracijah vzor na cene zmerno.

Do lanskega leta malo znano zdravilišče Laško (ena postaja pred Celjem) je letos popolnoma renovirano. Leži v prijazni dolini med hribi, po kateri se vije bistra Savinja. Zdravilišče stoji blizu kolodvora v krasnem parku. Termalni vrelci imajo toplino

Nova PEUGEOT biciklov zaloga
Dobavni po najnižji ceni pri tovarniški zalogi 3305A
O. Žužek, Sodna ul. 11.

38-5° C. Voda je značilna zaradi radioaktivnih plinov in zdravi uspešno revmatizem, išias, neuritis, kronična gnoljenja, sklerodermijo, nervozno živce in arteriosklerozo. Kopališče je lepo urejeno, vodi ga gospa prof. Klešnikova. Zdravilišče ima lepo restavracijo z dobro kuhinjo in izvrstnimi piščanci. Povsod krasni izprehodi. V par dneh pride vojaška godba. Zdravilišče Laško zasluži zanimanje.

Dopisi

JEZICA PRI LJUBLJANI. Tukajšnji Sokol priredi v soboto 28. junija točno ob četrti na devet zvečer pri Ruskem carju »Vidovdanske proslavo«. Spored: Nagovor, telovadne slike, deklaracije in predavanje br. Jerasa »O umiku čez Albanijo«. Vstop je vsem prost. — Prosvetni odsek.

SELCA NAD SKOFJO LOKO. Izid občinskih volitev je prikrajšal našo SLS za 185 glasov od zadnjih marčnih volitev, napredne stranke pa so pridobile 14 glasov. Naj govore številke: Selca: vseh volilcev 666, SLS 226 (prej 331), naprednjaki 96 (prej 85). Češnica: vseh volilcev 398, SLS 153 (prej 235), naprednjaki 45 (prej 42). Če upoštevamo, da je SLS letala od hiše do hiše, da je izrabljala duhovščino pa »Domoljubu« in po vseh trboveljske dogodke, je vendar iz številki poraz tako občuten, da samo en sunek zadostuje, da se zruši največja klerikalna trdnjava. Niti zadnja kaplanova pridiga in tisoče protidržavnih listkov, katere je razdeljevala duhovščina po šolski mladini, ni omajala nekaterih zavednih Selčanov. Karakteristično je za našo duhovščino, da ni prejel prejšnji dan pri prvem sv. obhajilu niti en otrok podobice v spomin, medtem ko so razpisali stotake za agitacijske listke. Kam plovemo?

KRANJ. Kr. državna gimnazija v Kranju priredi razstavo risb učencev. Obenem razstavi slikar Kopač svojih 40 najnovejših del. Otvoritev na Vidov dan dne 28. junija ob desetih dopoldne. Razstava ostane odprta dva dni od desetih dopoldne do šestih popoldne.

IHAN. Preteklo nedeljo so imeli klerikali v našem kraju shod, ki naj bi bil nekaka preizkušnja za bližnjoče se občinske volitve, da vidijo, koliko volilcev ima župnikova stranka za seboj. In glej! Bilo jih je z ženskami in somišljeniki drugih strank vseh skupaj 46. Ako pomisli, da v tem slučaju nihče ne bo upal potem se lahko že vnaprej vidi rezultat župnikove skrinjice. Na shodu je govoril dr. Mohorič iz Ljubljane, ki pa ni povedal ničesar novega. Peta je stara lajna kakor po navadi. Shod se je vršil pod zaščito orožnikov, za katere je menda prosil župnik na glavarstvu. Očividno je mislil, da v tem slučaju nihe ne bo upal agovarjati. Toda tako župnik kakor tudi njegov adjutant cerkovnik sta se lahko pričepila, da je v Ihanu dovolj zavednih ljudi, ki imajo pogum povedati narodu, kako ga klerikalni tigri izrabljajo.

POLJANSKA DOLINA. V nedeljo 15. t. m. je predaval v našem Sokolskem domu jurist g. Stojan Bajič o komunizmu v teoriji in praksi. Kljub temu, da je polletni čas neprimeren za slične prireditve, se je zbralo nad 100 poslušalcev. Gospoda predavatelju, kakor tudi Zvezi kulturnih društev, ki nam je vedno s predavatelji na razpolago, bratska hvala!

ZIRI. Gosp. Ivan Novak iz Stare vasi izjavlja v ozirom na dopis z dne 22. t. m., da ni dobil od posojilnice v Zireh nikakega poziva, da bi moral plačati svoj dolg v osmih dneh, ker ni volil klerikalne liste.

MOJSTRANA. V nedeljo je praznoval naš Sokol skupno z jeseniškimi brati svojo desetletnico. Kljub neugodnemu vremenu je bila udeležba mnogobrojna in telovadni nastop zadovoljiv. Le veselico je bilo treba zaradi napada nasprotnikov zaključiti. S hujkanjem so se odlikovali zlasti komunisti in je bilo ponovno slišati besede, kakor: Kaj meni mar naša država! Jaz bom Sokolski dom zažgal itd. Dobro bi bilo, ako bi se merodajne oblasti malo bolj zanimale za take elemente.

DOLNJI LOGATEC. Logatec, staro zgodovinsko mesto, je eden najlepših krajev naše Notranjske. Tu je bila stara rimska naselbina Longaticum, tu je delal čisto že Julij Cezar leta 66. pr. Kr. Tod so hodili Turki, kar nam priča »Tabore« v Gornjem Logatecu. V bližini Logateca je znano brezno »Gradšnica«, 270 m globoka podzemna votlina. O tej votlini piše še Valvazor v svojih delih. Kdor si hoče te zgodovinske znamenitosti ogledati, naj pride v nedeljo dne 29. t. m., ko priredi Sokol javno telovadbo, v Logatec.

MIRNA. Na vse satansko zavite napade v »Slovencu« in »Domoljubu« in na vse nepodpisane, zlobno skovane in neresnične ovadbe glede trboveljskih dogodkov in naših »Orjunašev« smo do sedaj molčali v zavesti, da so naši vrli nacionalisti nedolžni in le žrtve podkupljenih izdajalskih duš. Molčali smo, ker čakamo, da se sodnim potom dokaže njih nedolžnost, ki se mora dokazati. Toda pozabljene te lopovščine niso. Zapomni mo naj si vsi oni, ki so tozadevno le klerikalni prizadeti, da vodimo o vsem natančne račune, ki bodo svojočasno poplačani. Stojmo na stališču, da za vsako delo mora biti plačilo. To si naj zapomni zlasti oni, ki zna tako dobro »gver klat«, dalje tisti učiteljica, ki s hinavsko zavistimi očmi tako tihotapeko prenaša »Slovenčeve« lopovščine od osebe do osebe, dalje oni Fabi, ki skuša s takimi

lažnivostmi med naprednjaki delati zganjo za občinske volitve, kar pa mu ne bo dosti pomagalo, dalje tista hiša, ki se ponuja sodniji za dobavo podatkov v anonimnih pismih itd. itd. — Pri obračunu pa naj se ne šadijo, ako se jim pripozna, tudi pošteno obresti. — Orjunaš.

TOPLICE PRI NOVM MESTU. Zveza kulturnih društev je priredila v sredo dne 18. t. m. na prošnjo tukajšnjega sokolskega društva predavanje br. Jerasa o umiku arbske vojske skozi Albanijo. Predavanja se je udeležilo nad 50 oseb, ki so sledile govorniku z velikim zanimanjem in slišale iz njegovih ust, s kolikimi žrtvami in v kakim nečloveškim trpljenjem se je rodila naša svobodna država. Predavatelju se je imenom sokolskega društva iskreno zahvalili za izredno zanimivo predavanje podstarosta br. Gregore.

ZAGORJE. Glasbeno društvo v Zagorju ob Savi priredi na Vidov dan, dne 28. t. m., v Sokolskem domu svoj godbeni koncert. Člane, prijatelje in ljubitelje glasbe vabimo k udeležbi. Začetek ob osmih zvečer. Osebnava vabila se ne izdajajo.

ST. LENART NAD LASKIM. Izmed občinskih odbornikov mest je pri volitvah dne 21. t. m. dobila demokratska stranka tri odbornike. Uspeh pa bi bil še lepši, če bi imeli naši možje agitatorja, ki bi razpotalag z onim časom, kakor ga ima župnik. Za začetek pa je tudi ta uspeh jako lep. SKS je odpovedala tudi v tej občini.

MUTA-VUZENICA. Tukajšnje agilno sokolsko društvo nam je nudilo 22. t. m. izreden užitek. Njegovi diletanti so priredili ob obilni udeležbi igro »Nebesa na zemlji«. Vsi igralci zaslužijo priznanje in zahvalo in publika ni štedila v aplavzom. Zelimo le, da se igra čimprej ponovi.

SV. KRISTOF. Občinske volitve v naši občini niso končale s tistim uspehom, kakor smo ga pričakovali. Nazadovanje klerikalcev za približno 50 odstotkov in napredovanje demokratov za več kot 200 odstotkov je sicer razveseljevalo dejstvo, vendar pa je rezultat kljub temu presenetil. Izvoljenih je namreč 19 klerikalcev in 6 demokratov. Tudi v tej občini se je pokazalo, da le podrobno delo kaj zaleže. Na prvem volišču (Laško) smo dobili 50 glasov, nasprotniki 208, na drugem (Sv. Jodert), ki je popolnoma kmetski okraj, smo dobili 100 glasov, klerikalci 93, v Sv. Stefanu, kjer odločujejo delavci, smo dobili 18, klerikalci pa 200 glasov. Značilen je ta izid. Kar je komunističnega in nemakutarskega mišljenja, je šlo vse a klerikalci. Dva dni pred volitvami je šel dolski kaplan a štirimi agitatorji od hiše do hiše in agitiral proti demokratom. Predsednik volilnega odbora v Sv. Stefanu je pri volitvah razložil vsakemu volilecu, da je prva skrinjica liberalna, druga pa katoliška. Ali ni tako postopanje kaznivno, ali nima za posledico razveljavljenja volitev? A kljub temu smo zadovoljni z uspehom, ki nas bodri k nadaljnjemu delu, ki mora postati tako intenzivno, kakor je bilo pri Sv. Jodert. Pri prihodnjih volitvah se pogledamo že ostreje. Obžalujemo le socialiste, ki nimajo toliko iniciative, da bi sestavili svojo listo, pa tudi ne toliko razsodnosti, da bi uvideli potrebo, da je treba pobiti klerikalizem. Živeli demokratski volileci! Naprej v boj za zmago, za naš narod in domovino!

MUTA PRI VUZENICI. Naš Sokol je uprizoril v nedeljo 22. t. m. v nabito polni dvorani Nušičevo veseligrro »Nebesa na zemlji«, ki je uspevala v splošno zadovoljstvo, za kar gre pač glavna zasluga spretnemu vodstvu načelnika br. Josipa Mravljaka. Igralcem se je poznalo, da so bili z ljubeznijo pri delu. Posebno je omeniti gđco. Rožo Kogelnikovo, gospe Hrenovo in g. Pegana, ki je sicer še novinec, a je pokazal lep talent. Neumorno delovanje članov Sokola, ki sestoji večinoma iz učitelstva in državnih uradnikov, pozdravljamo tem bolj, ker žrtvujejo ne samo svoj že itak pičli prosti čas, ampak se bore tudi proti zaprekam, katere jim delajo tukajšnji posili-Nemci. Kakšen trn jim je v peti Sokol in vse, kar je narodnega, dokazuje jasno dejstvo, da so ti »jari junaki« potrgali ponoči vsa z jugoslovensko trobojnico obrobjena vabila Upamo pa, da se naši vrli Sokoli in Sokolice ne ustrašijo nobenih težkoč in jim kličemo: Le tako naprej po začetni poti in uspeh ne izostane!

MURSKA SOBOTA. Kljub neugodnemu vremenu se je zbralo v nedeljo precejšnje število Sokolov in Sokolice iz Ljutomer, Krizeve in Gornje Radgone. Spreveda se je udeležilo 150 članov, članice in naraščajo in 60 vojakov. Pri javni telovadbi je nastopilo najprej 32 dece s prostimi vajami, za njimi pa je strumno prikorakalo 20 naraščajnikov, ki so izvajali vaje s kratkimi palicami. 20 gojenek domačega društva je izvajalo skladno predpisane proste vaje, članice pa proste vaje za pokrajinski zlet v Zagrebu. Burno pozdravljena je bila četa 97. p. p., ki je izvajala tri sestave vaj a puškami naravnost vzorno. Izvrsten je bil nastop 34 članov a težkimi zagrebškimi vajami. Najlepše pa so bile gotovo šestorice brata Hočevarja. Tudi nastopi na orodju so pokazali, da ima mursko okrožje nekaj zelo dobrih telovadcev. Občinstvo, ki ga je bilo okoli 2500, je z zanimanjem sledilo izvajanjem posameznih čet. Ta dan je bil tudi skromni jubilej br. načelnika Cirila Hočevarja; bil je namreč to 25. javni nastop, ki ga je vodil kot načelnik rarnih društev, in deseti nastop a subotiskimi Sokoli. Društvo mu je podarilo krasno izdelan bronzast kip, ki predstavlja metalca diaka.

Kulturni pregled

Oton župančič: Veronika Deseniška

Tragedija v petih dejanjih. V Ljubljani 1924. Natiskana in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 185 strani. Troje izdaj: »Splošne knjižnice« zvezek št. 28, cena broš. 25 Din, vez. 32 Din. Nadalje finejša izdaja v večji obliki na finem papirju: cena broš. 52 Din, vezana v polplatno 60 Din, v celo platno 66 Din. — Slednjič luksuzna izdaja v omejenem numeriranem številu 200 izvodov z lastnoročnim podpisom avtorja v elegantni vezavi v celum usnju 130 Din. (Luksuzna izdaja bo gotova v prihodnjem tednu.)

Pravkar je izšla v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani najnovejša izvrzna tragedija našega odličnega pesnika Otona Župančiča: Veronika Deseniška. Slovenci nismo kmalu imeli takega izvrznega remek-dela, ki bo, kakor smo informirani v jeseni doživelo v našem Narodnem gledališču tudi svojo prvo uprizoritev. Gotovi smo, da bo ta knjižka romala iz roke v roko v vseh slojih. Bogati vrecle te knjižge v pesniškem, jezikovnem in kompozitornem oziru bo nudil vsem ljubiteljem dobre in lepe knjižne

svoji zanosili pesniški dikciji in vzorni lapidarni stilizaciji — prepričani smo, da se bo marsikateri stavek iz Veronike Deseniške uvedel kot stalni citat — bo knjižka tudi kaj primerna za šolsko pomožno čtivo v višjih razredih srednjih šol.

Založnica Zvezna tiskarna in knjigarna se je potrudila, da je knjižko opremila dostojno in primerno njeni krasni notranji vrednosti. Posebno je ustregla naši javnosti s tem, da je založila delo v raznih izdajah, v ljudski, finejši in luksuzni izdaji, tako da bo pristopna vsakomur po njegovem okusu in gospodarski sili. Vse tri izdaje so opremljene z najnovejšo avtorjevo sliko in izvrstni reprodukciji. Če katero, se to najnovejšo Župančičevo delo samo po sebi priporoča.

III. (zadnja) javna produkcija gojenecv Glasb. Matice v Ljubljani se vrši danes zvečer ob 8. uri v Filharmonični dvorani. Produkcija ima popolnoma koncertni značaj, saj nastopijo na njej najboljši značajni gojenci, med temi 5, ki letošnje leto absolvirajo konservatorij. Spored je jako bogat in izredno zanimiv. Vsi prijatelji Glasbene Matice so ravno s te produkcije lahko prepričajo, kako resno in vzvišeno nalogo vrši Glasb. Matica, tudi pri najmanjšem ko-

mu nudi na svojih zavodih muzikalno izobrazbo do najvišje popolnosti. Obisk nocojnje produkcije toplo priporočamo.

Puškinov večer v Ljubljani. Sentja kobsko napredno društvo proslavi v ponedeljek 30. junija t. l. ob 8. uri zvečer v svoji gledališki dvorani v Florjanski ulici 27 125letnico smrti največjega pesnika matjuške Rusije — Puškina s predavanjem in spominskim govorom akademika g. Zuna, recitacijami člana narod. gled. g. Lipaha in g. Markiča ter petem sentjakobskega pevskega zbora. Vstop prost.

Rektor glasbene akademije v Zagrebu. Te dni je bil izvoljen za rektora kr. glasbene akademije v Zagrebu novno g. Fran Lhotka.

Gostovanje za rabske drame v Parizu opovedano. Odbor, ki je zbiral gnotna sredstva za gostovanje zagrebške drame v Parizu, je uvidel, da v kratko odmerjenem času ni mogoče zbrati zadostnega zneska. Radi tega je bilo gostovanje v Parizu odpovedano.

Jubilej Nikole Fallerja. V petek, dne 27. t. m. bo proslavil 45 letnico svojega umetniškega delovanja na zagrebškem Narodnem gledališču dirigent in bivši ravnatelj opere g. Nikola Faller. Jubilant bo ob tej priliki dirigiral Bizetovo opero »Carmen«. Naslovno vlogo bo pela gospa Marta Pospisil, v vlogi Micaela pa nastopi prvič ga. Elvira Faller, a v partiji Don Josefa g. Josip Bljavec.

Domače vesti

* **Minister notranjih poslov** dr. Milan Srskić je bil včeraj na Bledu sprejet v dolgi avdijenci, v kateri je kralju podal obširno poročilo o notranjem političnem položaju. Pri tej priliki je vladar podpisal tudi ukaze o imenovanjih in spremembah v politični upravi. Med drugimi so podpisani tudi ukazi v nekaterih spremembah v politični službi na Slovenskem. Minister Srskić se je v včerajšnjim brzojavku vrnil v Beograd.

* **Veliki župan pri kralju.** V ponedeljek je kralj sprejel v triletni avdijenci ljubljanskega velikega župana dr. Vilka Baltića.

* **Nestor čeških žurnalistov** Josef Holeček, urednik praške "Politike" in čuveni politični pisec ter zaslužni prijatelj našega naroda je prispel včeraj popoldne v Ljubljano. Na kolodvoru sta ga pozdravila generalni konzul CSR, dr. Beneš in glavni urednik R. Pustoslavšek. G. Holeček ostane v Ljubljani nekaj dni ter se poda potem v Dalmacijo. V svoji visoki starosti hoče celo še enkrat v Črno goro, odkoder je leta 1875. pisal svoje prve interesantne politično-potopisne feljtone iz današnje Jugoslavije.

* **Poslanik Seba v Sloveniji.** Včeraj popoldne je prispel v Ljubljano češkoslovaški poslanik na našem dvoru gospod Jan Seba. G. poslanik odpotuje za nekaj dni s svojo rodinjo na Bled in bo sprejet od Nj. Vel. kralja v posebni avdijenci. Z Bleda odpotuje g. Seba v Prago. Njegovo potovanje je v zvezi s konferenco Male antante, ki se sestane 12. julija v Pragi.

* **Imenovanje sreskih poglavarjev.** Za sreskega poglavarja v Ptuj kot naslednika vel. župana dr. Pirkmajerja je imenovan sr. pogl. dr. Fran Vontina iz Maribora, za sreskega poglavarja v Mariboru, levi breg pa dr. Marko Ipavie, dosedaj sreski pogl. v Slovenjgradcu. Vodstvo sreza Slovenjgradec je poverjeno komisariju Viherju.

* **Reaktivirana sta v državni politični službi** vl. tajnik Pinkava, ki je služboval nazadnje pri celjskem okr. glavarstvu in pisarniški ravnatelj Fink pri ljubljanski policijski direkciji.

* **Promocije.** Dne 27. junija popoldne bodo na ljubljanski univerzi gg. Nikolaj Beras, Josip Ile, Ivo Pertot in Albin Vilhar promovirani za doktorje filozofije.

* **Odlikovanja.** Z redom Sv. Save IV. vrste sta na predlog ministra prosvete odlikovana častni predsednik "Ljubljanskega Zvona" dr. Anton Svigelj in predsednik "Slavca" Ivan Dražil, z redom Sv. Save V. vrste pa pečovodja "Ljubljanskega Zvona" Zorko Prelovec in tajnik "Zveze slov. pevskih društev" Silvija Pečenko.

* **Odlikovanje celjskega župana** doktorja Hraoveca. Kralj je odlikoval celjskega župana in odličnega narodnega delavca dr. Juro Hraoveca z redom Sv. Save III. razreda.

* **Odlikovanje župnika Ivana Vrhovnika.** Povodom 70letnice župnika Ivana Vrhovnika je kralj odlikoval tega odličnega duhovnika in narodnega delavca z redom sv. Save III. razreda.

* **Državni izpit iz glasbe** z odličnim uspehom je napravil včeraj pred izpraševalno komisijo pod predsedstvom g. profesorja dr. Gregorja Kreka znani naš komponist g. Lucijan Marija Škerjanec. Čestitamo!

* **Z ljubljanske univerze.** Za študijsko leto 1924-1925. je bil na tehnični fakulteti izvoljen za dekana univ. profesor inž. dr. Alojzij Kralj. Kot profesor bo posloval univ. prof. inž. Jar. Forster.

* **Imenovanje v državni službi.** Ivan Pokorn, doslej vladni kmetist pri oddelku za kmetijstvo v Ljubljani, je imenovan za pisarja pri upravnem sodišču v Celju.

* **Iz poštne službe.** Premeščeni so: po službeni potrebi: poštni sekretar Anton Suhač iz Ljubljane v ministerstvo za pošto in brzojave v Beogradu, poštar Mile Trošt iz Ljubljane k glavni pošti v Beogradu in poštarica Hilda Kavs iz Kranja v Podnari, kjer ji je poverjeno mesto starešnje. Poštarica Vilma Kovačič je trajno upokojena.

* **Iz "Uradnega lista."** "Uradni list" ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v včerajšnji številki izpremembe in dopolnitve v pravilniku za izvrševanje zakona o začasni pomoči invalidom z dne 28. decembra 1921.; razglas o radio-televizijskem tečaju v Beogradu, razglas o regulaciji potokov Mali graben, Gradščica in Glinščica ter razpis službenih znanstvenikov in služiteljev pri sanitetnih referentih v mariborski oblasti.

* **Nov rektor zagrebske univerze.** Senat zagrebske univerze je predvčeršnjim izvolil profesorja juridične fakultete Ladislava Pečiha za rektorja zagrebskega vsuvislišča v študijskem letu 1924-25.

* **Kamniški voščeni.** Vsem voščeni, ki so s strankarsko zvestobo in vzorno disciplino pripomogli pri sedanjih občinskih volitvah do tako lepega uspeha, izražamo najsrčnejšo zahvalo. Krajevna organizacija JDS. Kamnik.

* **Vzorčni vinski sejum** priredil dne 3. julija Vinarsko društvo za Belokranjino pri Treh Farah, žel. postaja Rosalnica, katerega namen je, upoznati vinske trgovce in gostilničarje z izborno belokranjsko knjižico. Zeleni bi, da se upošteva naše vino zopet v oni meri, kakor je to bilo pred otvoritvijo železnice, ko so vozili vina na vozovih po celi Sloveniji. Zelo pripravno pa je za gg. trgovce in gostilničarje, da si morejo ogledati pol

ure oddaljene vinske gorice. Začetek po prihodu vlaka iz Ljubljane ob 11. uri popoldne.

* **Udeležence Vidovdanske proslave** v Ljubljani ponovno obveščamo, da je polovična vožnja dovoljena. Poslužio se je lahko razen Orjunašev vsi naši somišljeniki. Opozarjamo, da se vozovnica, ki se je kupila pri odhodu, shrani za povratek, vsled česar se pri prihodu v Ljubljano ne sme oddati! Legitimacije so se na posamezne organizacije odposlale. Za službo, da teh zmanjka, odnosno, da jih katera organizacija ni prejela, dobi te v Ljubljani na dan proslave. Vsaka organizacija ima pri prihodu v Ljubljano zvezi javiti število došlih članov. Pisarna zveze posluje do 3. ure popoldne v areni "Narodnega doma" od 8. ure dalje pa v hotelu "Tivoli". — Zveza ljubljanskih Orjuna.

* **Polovično vožnjo** imajo vsi posetniki Vidovdanske proslave v Ljubljani. Legitimacije izdaja na dan proslave "Zveza ljubljani. Orjuna.".

* **Cramij trgovci** za politični okraj Celje naznanja, da ostanejo trgovine v gremialnem okolišču celi dan zaprte: na Vredov, dan dne 28. junija, na dan Ujedinjena, dne 1. decembra, na oba velikonocna, blinokostna in božična praznika in na Telovo.

* **Savinjska podružnica SPD** otvori kofe na Korščici in Frischautov dom na Okrešlju v soboto, dne 28. t. m.

* **Predajem za bivše južne železničarje** reši. Iz Beograda je danes sporočil gospod minister zaobražaja članu komiteta južne železnice g. dr. Žerjavu, da je podpisal rešenje, s katerim se odobrava na njegov predlog stori eni soglasni sklep komiteta južne železnice od sobote 21. t. m., da se uslužbencem bivše južne železnice izplačajo tako zvani avansi za mesece januar-april 1924., in sicer v enaki izmeri in po enaki skali, kakor so jih prejeli državni železničarji za te mesece. Diference med novimi in starimi prejemki za meseca maj in junij se izplačajo začetkom meseca julija. Sklep komiteta se naslanja na čl. 17. točko 5. Sporazuma o administrativnoj i tehničkoj reorganizaciji pruga Društva južnih železnica od 29. marca 1923. odobrenega s čl. 279. fin. zakona za leto 1924-1925., dalje na Rešenje Min. Saveta od 22. avgusta 1923. str. pov. br. 3 M. S. i na njegovem temelju izdani Proglas M. S. od 31. avgusta 1923., končno na čl. 283. fin. zakona.

* **Darovi.** Belokranjsko učiteljsko društvo je nabralo na svojem zborovanju dne 14. t. m. 103 Din za Jugoslovansko Matice.

* **Na XVIII. rednem običnem zboru** Akad. društva jugosl. tehnikov v Ljubljani, 21. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Kuljiš V.; podpredsednik Podboj St.; tajnika Pust B. in Kozina P.; blaginji Pardubsky H.; knjižničarja Silar F. in Viher L.; revizorja Jenko D. in Fink II.

* **Opozarjamo na občni zbor** Slov. planinskega društva, ki se vrši danes ob 20. v restavraciji "Pri levu" v Ljubljani, Gospodstva cesta.

* **Izprememba voznega reda.** Potniški vlak, ki odhaja po sedanjem voznem redu iz Maribora gl. k. v Avstrijo ob 5.24, odhaja od 1. julija naprej iz Maribora gl. k. že ob 5. uri, potniški vlak, ki odhaja sedaj ob 20., bo odhajal odslej že ob 19.25. Prihod v Gradec ostane neizpremenjen.

* **Sedem mest jetniških paznikov** je razpisanih pri deželni sodišču v Ljubljani. Eventualno se oddajo tudi mesta, ki se izpraznijo tekom razpisa ali pa po premetitvi. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 30. julija 1924. Interesente opozarjamo na razpis v 56. številki "Uradnega lista".

* **Iz krogov članice Orjuna** nam pišejo: "Slovenec" napada v št. 142 gospo doktor Debelakovo, da lovi članice za Orjuna, zlasti da pritiska na državne nastavljenke v področju poštne direkcije. To je polna laž! Orjuna niti ne mara takih epistoliziranih, članice Orjuna, kar jih je, so se prijavile v organizacijo vse iz nacionalne zavesti, ne pa na pritisk onkoderkoli. Kar piše "Slovenec" zaradi kroja, je druga iz treh izvitih laž. Naj mu bo v tolažbo, da sene krog za članice Orjuna le 300 Din in se odločuje na obroke in ne naenkrat. Torej čisto dosledljivo tudi za vsako drž. nameščenko. Pri tej priliki povemo "Slovenec", da je večina članice Orjuna drž. nastavljenke, ki so se v zavesti svoje narodne dolžnosti, organizirale, vedo, da je za vsakega Jugoslavana samo ena pot: V našo organizacijo ali med brezdomovine "Slovenec" tipa. Druge poti za nas ni. Če je "Slovenec" še kolikaj pošten, naj vdrudi ne blati slovenske žene, katere idealnem je nad take insulte vzvišen in katere narodno delo je poznal in odlikoval. Vsem blagopolni Kralj Osvoboditelj.

* **Bivši poslanec Pavlovič** obsojen. — Predvčeršnjim je bila končana sodna obravnava proti bivšemu komunističnemu poslancu Pavlu Pavloviču zaradi komunistične propagande. Svoj zagovor je končal z vzklihom "Živela tretja internacionala" Obsojen je bil na leto dni zapora.

* **Smrtno ponesrečilo** je zidarstvi delavec Josip Plavčič, zaposlen pri gradnji trdnj. M. Wernli v Celju. V družbi s svojim očetom je postavil oder na strehi pri dimniku. Menda vesled lastne neoprevidnosti se padel z odra na streho

ter s streho na cesto. Prepoljali so ga v bolnico, kjer je že nekoliko ur podlegel težkim poškodbam.

* **Okrašen učitelj.** Nadučitelju Čučku v Ločah pri Konjicah je avstrijski državljani Karl Kavkler pokradel iz stanovanja srebrno uro z zlato verižico, vredno 6000 dinarjev ter 500 dinarjev gotovine. Tat je imel avstrijski potni list in jo je najbrže popihlal preko meje.

REMINGTON Mod. 12
brozavilni pisalni stroj
FRANC B. R. Cankarjeva n. br. 5. Tel. 407

Iz Ljubljane

u— **Parastos na Vidovdan.** Pravoslavni prota gospod Jankovič bo imel na Vidovdan na trgu Tabor parastos za padlimi kosovskiimi in vsemi junaki, ki so dali življenje za naše osvobođenje in ujediničenje, tako tudi za padlimi nacionalnimi žrtvami trboveljskega atentata. Pri parastosu bo svirala vojaška godba in bo pel zbor Glasbene Matice Hrističeve opelo. Opozarjamo vse nacionalne kroge in pravoslavne brate na to spominsko in velpomembno slavnost. Začetek točno ob devetih, konec ob trideset na 10. uro.

u— **Vidovdanska proslava** v velikem obsegu, priredi Zveza ljubljani. Orjuna. Na predvečer bo bakljada po mestu z 2 godbama. 28. junija razvije prapora mest. Orjuna St. Jakob. Trnovo, revija čet in narodna zabava.

u— **Slovesna zaprisega novega načelnika ljubljanskega Prostop.** gasilnega društva. Gerent mestne občine je pooblaščen izvoliti novega odbora ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva ter se vrši slovesna zaprisega novega načelnika g. Josipa Turka v nedeljo ob pol 11. uri popoldne v Mestnem domu.

u— **Sokol I.** priredi v petek ob pol 9. uri zvečer na Taboru vidovdansko proslavo. Po nagovoru koncertne točke, ki jih bo izvajal društveni orkester. Vstop prost.

u— **Razpored sprejema za Vidovdansko proslavo.** Dne 27. junija: ob 20. uri sprejeto izpred Narodnega doma: Aleksandrova cesta, Dunajska cesta, Sodna ulica, Resljeva cesta, Kopitarjeva ulica, Mestni trg, Stari trg, Breg, Turjaški trg, Wolfova ulica, Prešernova ulica, Aleksandrova cesta. — Dne 28. junija: Zbirališče pred Narodnim domom ob 9.30. Ob 10. uri odhod: Narodni dom, Gospodstva cesta, Dunajska cesta, Prešernova ulica, Mestni trg, Stari trg, St. Jakovski trg (razvije prapora Mestne organizacije "Orjuna" St. Jakob. Trnovo. Krakovski nasip, Cerkvena ulica, Emmonska cesta, Kongresni trg (revija čet), Selenburgova ulica, Aleksandrova cesta (pred opernim gledališčem defiliranje), Bleiweisova cesta (razhod).

u— **Trgovine zaprte na Vidovdan.** Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani opozarja vse svoje člane, da imajo biti po naredbi ministrstva za notranje zadeve na Vidovdan trgovine celi dan zaprte.

u— **Kolo jugoslovenskih sester** v Ljubljani ima v četrtek dne 26. junija popoldne ob 16. uri redno odborovo sejo.

u— **Izredna glavna skupščina Jugoslovanske Zveze za tujski promet** v Sloveniji se vrši dne 2. julija ob pol 11. uri popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani. Skupščina je sklepčna brez ozira na število udeležencev.

u— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev** v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega svojega ukrepa: Počeniš s mesecem julijem urad plačilnih nalogov ki znašajo na mesec 30 Din in manj, ne bo več razpošiljal vsak mesec, temveč za tri mesece skupaj tako, da bodo obsegali prihodnji plačilni nalogi mesece julij, avgust in september itd. Delodajalci, ki bi s tem ne bili zadovoljni, se naproša, da to sporoče uradu po dopisnici, sklicujoč se na opr. št. X-9448/24, na kar se jim bo dostavljalo p'čilne naloge kakor doslej za vsak mesec posebej.

u— **Seznami davčnih družb razgrnjeni na vpogled.** Kakor nam sporoča ljubljanski magistrat, so seznami pripadnikov posameznih davčnih družb I. in II. razreda priredbenega okraja trgovske zbornice v Ljubljani in III. ter IV. razreda priredbenega okraja Ljubljana mesto izgotovljeni in bodo razgrnjeni na vpogled davčnim zavezancem pri davčni administraciji v Ljubljani do 30. junija 1924. ob navadnih uradnih urah. Več na razglasih, ki so nabiti na mestnih deskah na magistratu in v Spodnji Šiški.

u— **Oddaja "Kolezije"** v najem. Mestna občina ljubljanska namerava oddati za več let v najem gostilniške in stanovanjske prostore v "Koleziji" s tozadevnimi pritlikinami in vrtom brez kopašča najvišjega ponudnika. Ponudnik se mora poleg tega obvezati, da bo izvršil popravo salona, hišne fasade, prepletkanje oken in vrat, prebelenje in preslikanje sob ter druga potrebna popravila na lastne stroške. Tozadevne poudbe se sprejemajo pri mestnem gospodarskem uradu do 30. junija. S ponudnikom, ki bo mestni občini ugajal, se bo magistrat potem spustil v dogovor in sestavil pravilno najemno pogodbo.

u— **Saje so se vnele** dne 24. junija okrog pol 2. ure popoldne v dimniku hiše 54 na Poljanski cesti, Grajski čuvaj je takoj obvestil gasilno postajo, ki je odposlala na kraj preteče nesreče dva ognjegašca, ki sta ogenj kmalu pogasila. Valed tanko zidana dimnika in od njene puhteče vročine so se osmodile že

tudi stopnjice v podstrešju, tako da so jih morali odstraniti. Škoda pa je v splošnem neznatna.

u— **Policijske prijave.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 kaljenje nočnega mira, 2 pijanosti, 10 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopek pasjega kontumaca, 1 prestopek navijanja cen, 2 telesni poškodb, 1 poskušen vlom, 1 poneverba, 1 prireditve plesa brez dovoljenja in 1 vnetje saj.

u— **Napačni detektiv.** V hotelski sobi pri "Soči" je obiskal dne 23. junija zvečer Rajko S. natakarič Barbaro Medur in zahteval, da se legitimira, češ da je on detektiv. Medurjeva, ki ni imela pri sebi drugih dokumentov, mu je dala poselsko knjižico, nakar se je napačni detektiv umaknil ter vzel knjižico s seboj, rekoč, da mora brzo še v hotel "Tratnik" kontrolirat nekega verižnika. Njegova kontrola pa ni bila kaj dolga, ker ga je imel kmalu v rokah pravi detektiv ki ga je odvedel »kontrolirat« policijske zapore.

Iz Maribora

u— **Mariborski občinski svet** ima v petek dne 27. junija nadaljevanje seje. Na dnevnem redu je še vse polno važnih in aktualnih zadev komunalne politike.

u— **Prememba v industriji.** Tovarni za obleko "Jugoslovanski Lloyd" je kupil ta teden od Berlinčanov jugosl. konzorcij, v katerem sta dva Mariborčana in en Beograjecan. Udeležena pa je tudi Centralna banka. Tovarna je bila že dalje časa v krizi in je zadnji čas delala samo še za manjšo vojaško dobavo. Vsed teden so nameravali stroje odmontirati. Sedaj bo začela tovarna pod novim vodstvom zopet redno obratovati in bo stalno zaposlovala 200 do 300 delavskih sil.

u— **Nov list v Mariboru.** Včerajšnjo notico pod tem naslovom popravljamo v toliko, da bo izhajal Štefanovičev "Narodni gospodar" kot tednik in ne kot dnevnik.

u— **Mariborskim maturantom 1914.** Po dogovoru s svojimi tovariši v Mariboru priredimo v proslavo 10letnice mature prijateljski sestanek dne 10. julija ob 19. uri v restavraciji pri "Črnem orlu" Grajski trg. K sestanku vabimo uljudno takratne gg. profesorje in vse one tovariše, ki so položili izpit v juliju 1914. Slednje prosimo, naj se vabilu polnoštevilno odzovejo.

u— **Nemška obolost.** Odkar pivovarna Götz nima več slovenske konkurence v Laškem, je postala zopet drzna in ohola napram Slovanom kot pred vojno. To se pokaže zlasti tedaj, če pride kaka slovenska korporacija nabirat prispevke. Včeraj sta obiskala iz Zagreba dva odbornika "Jadranske straže" Götz, da bi nabrala inserate za list, kar nista vedela, da je to tako zagrizena nemška tvrdka. Nemški ravnatelj podjetja pa ju je tako »dostojno« izkomplimentiral, da sta se prišla vsa razburjena informirat v slovenske trgovine, kake Germani vodijo Götzovo pivovarno. Enak uspeh sta imela tudi pri vlepodjetju Scherbaum. Obe podjetji imata milijonske dobičke od Jugoslovenov. Upamo, da bo našla ta vest v najširši javnosti primernega odziva in uspeha.

u— **Pravda za učiteljice.** Pred prevratom smo imeli v Mariboru dvoje ženskih učiteljic, zasebno samostansko in deželno v poslopuju mestne občine na Zrinjskega trgu. Eno kot drugo je bilo nemško, v obeh je vladal tudi nemški duh; slovenščina se je poučevala le kot predmet. Po prevratu pa je klerikalni poverjenik prosvete dr. Verstovšek deželno učiteljice na ljube samostanskemu ukinil, tako da bi bila država prisiljena še nadalje dovoliti zasebno samostansko učiteljice, ker bi drugače ne bilo. Po prizadevanju slov. demokratov je takratni prosvetni minister deželno žensko učiteljice zopet vzpostavil, kar je bilo tembolj potrebno, ker so klerikalci uvedli v samostanskem učiteljstvu zagrizeno strankarsko orlovsko vzgojo. Med tem je bila sprejeta ustava, ki ne priznava takih zasebnih učnih zavodov.

Kino „Ljubljanski dvor“

Telefon št. 730

26. in 27. junija
Repriza

najlepšega filma, ki smo jih predvajali! Tragedija v svedu in ledu! Ne zamudite priiti!

LAVINA
v glavnih vlogah Mihel Varkony in Lily Marischka.
Pred tave vsak dan ob pol 5., pol 8. in 9.

Vremensko poročilo

Ljubljana 26. junija 1924.

Ljubljana 26. junija 1924.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	766.0	18.8	sev. vzh.	več. jasno	0.3
Ljubljana	7.	766.2	26.0	"	jasno	—
Ljubljana	21.	767.8	18.3	jugzap.	več. obl.	—
Zagreb	7.					—
Beograd	7.					—
Dunaj	7.	766.5	16.0	jugzap.	pol obl.	0.1
Praga	7.	767.5	12.0	"	oblačno	—
Pragomost	7.	767.6	14.0	brzovetra	oblačno	0.1

V Ljubljani barometer višji, temper. višja. Sonce vzhaja ob 4.7, zahaja ob 19.58

Dunajska vremenska napoved: Pracej jasno in relativno hladno vreme. Slabši vetrovi.

Iz življenja in sveta

Polet preko Severnega tečaja

Ves civilizirani svet pričakuje v teh dneh z veliko napetostjo vesti o poletu preko severnega tečaja, ki ga sredi prihodnjega meseca namerava izvršiti smeli raziskovalec polarnega sveta Norvežan Rold Amundsen. V svetovnem časopisu krožijo krožijo o vedno novih težkoč, ki baje ogrožajo drzno ekspedicijsko. V naslednjih vrsticah naj podamo pravo sliko o dejanskem stanju senzacionalnega Amundsenovega podjetja.

V veliki italijanski tvornici letal v Pisi se vrše te dni zadnje preizkušnje onih treh aeroplanov, ki naj v kratkem preko tečaja poletijo do rta Barrow na Aljaski. Ko bodo aeroplani temeljito preizkušeni, jih bodo zračnim potom transportirali na otok Spitzbergen v Severnem ledenem morju. V Tromsø, kjer letala zadnje na našem kontinentu pristanejo, je zasidrana ekspedicijska ladja »Hobby«, na kateri so vrše sedaj zadnje priprave za senzacionalno podjetje. Na krovu te motorne krizarke z displacementom 800 ton, odplove Amundsen na otok Spitzbergen, ki je glavna baza za ekspedicijska letala. Potrebne zalogo in nadomestilne dele za aeroplane bo na otok Spitzbergen transportirala deloma »Hobby«, deloma pa parnik holandske premogokopne družbe, katere last so rudniki Groen Harbour na Spitzbergu. Ko dosepeo aeroplani omenjeni otok, so od Pise že preleteli zračno pot dolgo nad 2300 angleških milj, kar bo najboljši dokaz za kvaliteto letal in njih posadke. Isti piloti, ki prilete z aeroplani v Spitzbergen, se udeležijo tudi poleta preko tečaja.

Prvi teden se izvrše na Spitzbergu že razne priprave in zadnji polkurni poleti. Polet preko severnega tečaja se prične sredi meseca julija. Amundsen je prepričan, da je ta doba najugodnejša za njegovo podjetje, ker upa, da bo v polarnih krajih našel v tem času največ odprtega morja in najboljše pogoje za pristajo aeroplanov, čeprav letala, ako je treba, lahko pristanejo tudi na ledu. Po Amundsenovem načrtu se bo polet preko tečaja vršil tako-le: Od Spitzberga bo »Hobby« plovila v severni smeri tako daleč, kakor bo pač dopuščalo ledišče. Šele potem stopijo v akcijo s kurivom do skrajne možnosti založena letala. Ko prelete zračno črto 400 angleških milj, pristanejo prvi in eden izmed aeroplanov odda drugima dvema toliko kuriva, da znova napolnjeni »tanki« lahko nadaljujejo polet. Prvi aeroplan pa ostane na pristaji, da kot radiopostaja posreduje zvezo z Amundsenom. Ostala dva aeroplana poletita 400 milj dalje, potem pa zopet eden ostane na pristaji, spopolnivi gazolinov »tank« zadnjega aeroplana. Ta aeroplan bo potem s kurivom zadostno preskrbljen za zadnji polet do obale na Aljaski, kjer je že pripravljena zaloga gazolina. Tudi aeroplan št. 2 bo na pristanišču fungiral kot radiopostaja ter bazi na Spitzbergu na ta način omogočil, da z letalom, ki poleti preko tečaja, ostane v stiku do konca ekspedicijske.

Kakor je razvidno, bo treba mnogo sroče, da se po načrtu izvrši drzno podjetje. Kar se tiče udeležnikov ekspedicijske in njihovih strojev, so sme po vsej pravici pričakovati, da bodo kos svoji težki nalogi. Razen predvsem raziskovalca polarnega sveta Rolda Amundsen in njegovega prijatelja Haakona Hammerja se udeležijo poleta še ameriški poročnik Ralph Davison, poročnik Hjalmar Riiser-Larsen in Leif Dietrichson norveške mornarice, poročnik norveške vojske Oskar Omundsen in znani italijanski letalec Lo Catelli.

Vsi trije aeroplani so zgrajeni po sistemu Dornier Wal, vsak z dvema Roycejevima motorjema; vsi so urajeni tako, da omogočajo pristajo in odlet na vodi, na ledu in na snegu.

Luksuzni vlaki za srednje sloje

V Angliji seveda, ne kje drugod. Pri nas v Jugoslaviji bomo pač morali še malo počakati, da pridemo tako daleč. No, potrpežljivost je sicer božja last, ali kdor čaka, vendar je pričaka. Torej: Na Angleškem ni muke potovati po železnici, kakor na primer pri nas, ampak naravnost zabava in čisto tudi odpočitek. Da, odpočitek. Prav zares, odpočitek se, če se pelješ z novim ekspresnim vlakom III. razreda iz Londona v Sheffield. Ljubi bralec, ne padaj s stolca! Ni nobena tiskovna pomota; res je, tretji razred luksuznega vlaka, ampak seveda na Angleškem. To prago, dolgo okroglo 266 kilometrov (približno od Rakeka do Gradca), prevozi ekspresni vlak v 3 urah in 15 minutah, torej nekako 83 km na uro z enim samim postankom v Nottinghamu. Iz Londona se odpelje ob 11-05 in si v Sheffieldu ob 14-20. Kosilo lepo v vlakcu za štiri angleške šilinge ali 74 dinarjev. To je sicer precej, zato pa dobiš imenitno kosilo šestih riht. S tem vlakom se vozi skoraj samo mali in srednji trgovec in potniki. V Sheffieldu imaš časa dve uri in pol, ravno dovolj za razgovor s trgovcem ali da opraviš druzg posel. Potem se pa vsedeš zopet na vlak ob 16-45 in si ob 20. lepo doma v Londonu. Razume se samo po sebi, da lahko tudi večerjaš v tem ekspresu III. razreda.

Vozovi tega luksuznega vlaka za srednje sloje imajo skoraj samo III. razred in so naravnost ogromni, tipa Pullmann. V notranjosti so prav razkošno opremljeni, lepše kakor pri nas spalnice ali jedilnice mednarodnih ekspresnih vlakov, ki imajo samo prvi razred in si jih morejo privoščiti le milijonarji v zdravi valuti ali pa zastojniki na visokih vladnih mestih. V vozovih prvega razreda sede potniki v elegantnih foteljih, vsak v svojem. Po dva potnika sedita ob oknu in imata med seboj lepo mizico. Vagoni III. razreda teh luksuznih vlakov so posebnost zase. So podobni jedilnici naših ekspresov, toda veliko, veliko večji in komudnejši in seveda tudi razkošnejši. Na eni strani hodnika imata po dva potnika mizico, na kateri se servirajo jedila in okrepčila. Na drugi strani pa štirje. Sedeži so tudi v teh vozovih prevlečeni z mehkim blagom, v stene je vložena črna les. Strop je belo polbarvan, tla prevlečena z lineolejem. Stegne teh vagonov obstoje iz samih oknov, tako da vidi vsak potnik s svojega sedeža lahko na obe strani vlaka. Na vsaka dva voza III. razreda teh ekspresnih vlakov odpadejo štirje natankarji, ki so hkrati sprevovalniki, in pa dva kuharja, ki imata v svoji kuhinji skrbeti za oba voza.

In koliko stane ta vožnja v III. razredu luksuznega vlaka med Londonom in Sheffieldom? Samo 16 angleških šilingov in pol, ali v našem denarju nekako nad 300 Din. Za isto razdaljo se približno za isti znesek peljemo v Jugoslaviji v brzem vlakcu v II. razredu. Toda kakšna razlika med našim II. in III. razredom teh luksuznih ekspresnih vlakov na Angleškem! Najlepše pri celi stvari je, da so vlaki vedno polni, vendar pa imajo potniki popolno svo-

bodo gibanja in vso komodnost, ker se izda le toliko vozovnic za vsak vlak, kolikor je na razpolago sedežev. Da kupiš listek, ti ni treba čakati pred blagajno pred odhodom vlaka, ampak si ga na ušestih agenturah v vseh večjih mestih Anglije kupiš kadarkoli in za vsak poljubni vlak. Kdaj bomo mi še tako daleč, da bo vožnja po železnici zabava in ne muka?

Sokolske kroje

si nabavite najugodnejše, kakor tudi samo snko za istega v blagovnem oddelku

DRAGO SCHWAB, Ljubljana

× Silna vročina v Ameriki. V srednjih državah Unije, zlasti v državah Ohio in Illinois je zavladala silna vročina. V Chicagu, kjer je temperatura v enem dnevu narasla od 64 na 94 stopinj Fahrenheit, je na solnčarici obelo nad 1000 oseb. Enaist oseb je vsled vročine umrlo. Iz posameznih mest prihajajo poročila, da je temperatura v senci dosegla 110 stopinj Fahrenheit. Vročina se pomika proti vzhodu in utesne v kratkem doseči New York.

× Nekaj novega o topovih. Iz ameriških strokovnih listov doznajamo, da so koncem lanskega leta izdelali v tvornici topov v Foultonu top 45centimetrskega kalibra, ki lahko meče 500 kilogramov težke krogle 97 kilometrov daleč. Zanimivo je, da so Francozi že leta 1917, torej še med vojno, dogotovili havbico, ki je v učinkovitosti prekosila vse lastne in tuje tudi nemške topove. Imela je kaliber 52 cm in je bila montirana na 30 metrov dolgem in na 32 kolesih slonečem železniškem vozu, ki je tehtal 260 ton, torej toliko kot cel vlak. Pri najvišji elevaciji 60 stopinj je izstrelil ta top dva metra dolg in 1400 kg težak projektil, ki je vseboval 300 kg razstreliva, 17 kilometrov daleč, jeklen izstrelke 1600 kg z 200 kg razstreliva pa 15 km. Ta havbica je oddala med vojno le dva strela proti nemškim postojankam na Cheminu des Dames pri Reimsu. Določena je bila za obleganje Metz in pa Strasbourg ni pa stopila v akcijo, ker sta obe trdnjavi brez boja padli v roke Francozom z zlomom nemške fronte oktobra 1918.

× Prenos opernih predstav po telefonu. To dni se je posrečil v Monakovem poskus s prenosom opernih predstav potom telefona. Z naklonjenostjo bavarskega prosvetnega ministrstva in generalnega ravnateljstva bavarskih državnih gledališč so napravili v Narodnem gledališču v Monakovem prvi poskus te vrste, ki se je izborno posrečil. V orkestru in na odru so razpostavili okoli sto mikrofонов posebne konstrukcije, ki so sprejemali zvoke drugega dejanja Wagnerjeve »Walküre«. V precejšnji daljavi se je godba in petje popolnoma jasno in do najmanjše podrobnosti slišala in ni lepota Wagnerjevega dela s prenosom po telefonu prav nič trpela. Ta iznajdba ministerjalnega svetnika Steidleja omogoča, da se lahko slišijo operne predstave na vsakem telefonu s pomočjo uvedbe posebne stikalne plošče.

× Šeststisoč zdravnic v Zedinjenih državah. Na kongresu panameriškega ženskega odbora je zdravnica dr. Lovejoyeva povedala, da se nahaja sedaj v Zedinjenih državah severnoameriških nad 6000 diplomiranih zdravnic, ki izvršujejo prakso.

× Eden, ki se je dal živ zakopati. V okrožju Arnsvalde v Nemčiji je postavil neki kosec s tovarišem, da se lahko da zakopati kakor indijski fakirji in da bo po preteku gotove dobe zopet prišel živ in zdrav na površje. Številne radovedneže je pomiril s tem, da je držal v rokah vrvi, ki jo je vzel s seboj v svojo poldrugi meter globoko jamo, češ da bo pri morebitni nevarnosti dal z njo znamenje za pomoč. Potem se je dal mirno zakopati. Najbrže je mož pozabil v svojem prostovoljnem grobu potegniti pravčasno za vrvo. Ko so ga namreč po pre-

teku četrh ure izkopali, je bil mrtev, zadušil se je, v rokah pa je trdo držal kosec vrvi, ki mu ni nič pomagala. Oba moža, ki sta ga pokopala, sta bila aretirana.

× Lord kot zidar. V angleških plemiških krogih se sedaj mnogo govori o lordu Argyllu, ki dela na svojem lastnem posestvu pri graditvi stavbe kot navaden zidar. Obleden je kot drugi zidarji in si da tudi izplačati zaslužek. S prisluznim zneskom se vzdržuje in odklanja vse druge dohodke v času, ko zidari. Pravi, da hoče temeljito preiskati življenje in delo delavcev, da jih bo znal bolje ceniti. Posnemanja vredno!

× Obnova Petrograda. Bivše glavno mesto carske Rusije Petrograd, sedaj sovjetski Leningrad, propada vedno bolj,

tako da je postala zasilna obnova neodložljiva. Komisarjat za notranje stvari se bavi sedaj z načrtom rešiti mesto popolnega propada in misli, da bi zadostovalo 50 milijonov zlatih rubljev za prvo pomoč propadajočemu mestu. Pred vsem je treba vsaj za silo popraviti kanalizacijo. Popravila potrebna so tudi obrežja Neve in razni vodni kanali, kjer so se zidovi že začeli podirati. Obnoviti je treba tudi tla, ki je v nekaterih ulicah tak, da ne morejo več voziti avtomobili po njem. Končno bodo popravili tudi nekaj njih oziroma jih prezidali. V prvi polovici letošnjega leta se je prebivalstvo Petrograda, ali kakor se sedaj imenuje, Leningrada pomnožilo za 40.000 ljudi na 1.177.000 duš.

Dijaško življenje

Naši akademiki v Nemčiji

Lani so bila nemška vseučilišča polna slovenskih dijakov. Inflacijska plima, ki je privabila špekulante iz celega sveta v Nemčijo, je omogočila tudi našim akademikom, da študirajo nekaj semestrov na nemških univerzah. Ta čas je bilo življenje v Nemčiji zelo udobno. Mnogi dijakii se z veseljem spominjajo na ono dobo, ko so si lahko izpolnili vse svoje želje. Vožnja iz Salzburga v Frankfurt je stala komaj 10 dinarjev. Od tujeve niso Nemci zahtevali nikakih posebnih pristojbin za posejanje univerz; knjige so se dobile za smešno nizko ceno. Vsak akademik je imel takrat ugodno priliko, da izpolni svojo knjižnico.

Uradna nemška statistika navaja, da je bilo v letnem semestru 1922. — 1923. vpisanih na nemških univerzah 739 jugoslovanskih akademikov. Približno toliko je bilo tudi Rusov in Poljakov, a število bolgarskih slušateljev je znašalo celo 2500.

V zimskem semestru 1923/24 so se prilike za študij na nemških univerzah znatno poslabšale. Za inozemce je bila uvedena posebna pristojbina: »Ausländerzuschlag«, ki je znašala 25 dolarjev. To pristojbino je moral vsak inozemski slušatelj takoj ob vpisu položiti na univerzitetnem sekretariatu. Rektorji so le v izjemnih slučajih zniževali to sicer visoko takso.

V preteklem zimskem semestru je tudi v Nemčiji prestala inflacija. Izvršena je bila valutna reforma in uvedena zlata rentna marka. Od tega časa je postalo življenje mnogo težje. Zavladala je strašna draginja. Cene za stanovanje in hrano ter zlasti za knjige so prekoračile evropsko pariteto. Znano je, da je Nemčija danes v Evropi najdražja država. Cene so danes tam za vse potrebščine mnogo višje nego v Franciji, Švici ali celo v skandinavskih državah.

Zlasti so se dvignile cene knjigam, ki si jih mora nabaviti vsak akademik, kajti na tamošnjih univerzah se ne dobijo nikak skripta. Akademiki so prisiljeni, da izdajo letno par tisoč dinarjev za same knjige.

V letnem semestru 1923/24 pa je izšel za nemške univerze novi pravilnik: »Hochschulordnung«. Ta določa, da mora vsak akademik ob vpisu plačati za vsak semester sledeče pristojbine: »Aufnahme-Gebühr« 25 zlatih mark, »Studien-Gebühr« 75 zlatih mark, »Krankenkassa-Gebühr« 10 zlatih mark, za vsako vpisano uro na teden 2,50 zl. mark, za seminarje pod vodstvom profesorjev 10 zl. mark, za praktične vežbe 5 zlatih mark. Za inozemce je poleg tega predpisana še taksa 30 zlatih mark kot »Ausländerzuschlag«.

Tako morajo akademiki sedaj plačevati vsak semester 230 do 260 zlatih mark. Inozemci niso teh taksov pod nobenim pogojem oproščeni. Radi tega so morali v velikem številu zapustiti Nemčijo. Njih ogorčenje je tem večje, ker je nemška vlada svoječasno obljubila, da bo za inozemske slušatelje ukinila vse pristojbine.

Ker se torej v Nemčiji ne da živeti ceneje kot za 35 do 40 dolarjev na mesec, je sedaj le še malo tujih akademikov na nemških univerzah. Ako nemška vlada ne bo znižala teh taksov, se bodo inozemci za vselej poslovili od Nemčije. Ostali bodo morda edino še Kitajci in Japonci, ki dobivajo od svojih vlad mesečno

po 100 dolarjev podpore.

Od Jugoslovancev jih je ostalo v Berlinu še 20, na gospodarski politični fakulteti v Frankfurtu 10, na visoki trgovski šoli v Leipzigu 10 in na tehnični visoki šoli v Mittelweide 30. Peščica naših akademikov se nahaja tudi še v Bonnu, Heidelbergu, Kölnu, Jeni, Freiburgu in v Halle.

Akadska društva

Da je društveno življenje med ljubljanskimi visokošolci razmeroma zelo razvito, kažejo sledeče številke:

Do danes je bilo ustanovljenih 35 organizacij in sicer leta 1919. tri, 1920. tri, 1922. pet, 1923. šest, 1924. dovet.

V naslednjem prinašamo seznam akademskih organizacij, ki jim je ljubljanski univerzitetni svet dosedaj odobril pravila:

- 1.) Akad. podružnica družba sv. Cirila in Metoda.
- 2.) Akad. podružnica Jugoslov. Matice.
- 3.) Akad. socialno - pedagoški krožek.
- 4.) Akademska zveza.
- 5.) Akad. agrarni klub »Njiva«.
- 6.) Akad. klub montanistov.
- 7.) Akad. klub OR-JU-NA.
- 8.) Akad. društvo »Vstajenje«.
- 9.) Akad. društvo jugosl. tehnikov.
- 10.) Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev.
- 11.) Centralno tajništvo jugosl. napredne omladine iz Slovenije.
- 12.) Centralno akademsko podporno društvo.
- 13.) Društvo sv. Bonaventura.
- 14.) Društvo slušateljev inženjerstva kemije.
- 15.) Društvo medicincev v Ljubljani.
- 16.) Društvo slušateljev juridične fakultete.
- 17.) Društvo slušateljev filozofske fakultete.
- 18.) Ekskurzijki fond društva slušateljev inženjerstva kemije.
- 19.) Ekskurzijki fond akad. kluba montanistov.
- 20.) Feriální savez, podružnica v Ljubljani.
- 21.) Geografsko društvo.
- 22.) Jugoslov. kat. akad. društvo Panonija, Maribor.
- 23.) Jugoslov. napredno društvo »Jadrans«.
- 24.) Jugoslov. akad. društvo »Triglav«.
- 25.) Jugoslov. kat. akad. društvo »Zarja«.
- 26.) Jugoslov. kat. akad. društvo »Borba«.
- 27.) Jugoslov. kat. akad. društvo »Danica«.
- 28.) Klub jugoslov. svobodnomoiselnih akademikov iz Italije.
- 29.) Klub »Ognjišče arhitektov - akademikov«.
- 30.) Ljubljanski akademski sportni klub.
- 31.) Podporno društvo jugoslov. akademikov v Ljubljani (je prenehalo).
- 32.) Studentski radikalni klub »Slovenski Jug«.
- 33.) Udruženje dalmatioskih akademika.
- 34.) Udruženje jugoslov. akadem. bje. gunaca, odsek Ljubljana.
- 35.) Zveza ruskih akademikov ljubljanske univerze.

Predavanje ministra dr. Grisogona v demokratskem študentskem klubu »Jugoslavija« v Zagrebu. V nedeljo je pravosodni minister dr. Grisogona predaval zagrebški demokratski omladini o nacionalni misli. Obrazložil je temeljito da imamo vse potrebne in nujne pogoje, da postanemo edinstvena in homogena nacionalna ednica. Pobijal je akcije separatistov, ki razvijajo teorijo samostojstva, samohrvatsva in samoslovenstva. Omladina je z zanimanjem sledila stvarni izvajanjem govornika in mu je ob koncu predavanja priredila dolgotrajne ovacije.

Srednješolske proslave na Vidovdan. Prosvetno ministrstvo je odredilo, naj se šolsko leto na srednjih šolah na Vidovdan ne zaključuje samo s cerkvenostvostnostjo, ampak predvsem s šolskim slavljem. Ta dan naj omladina proslavi kot praznik našega ujedinjenja in spominu borev, ki so padli za domovino. Poleg govorov, deklamacij in dramatskih nastopov, ki so pri takih šolskih slavnostih že od nekdaj v navadi, naj predstavijo dijaki svojim zbranim tovarišem, staršem in znancom svoja lastna dela. Citajo naj kako samostojno razpravo, dijaki, ki čutijo literarne zmožnosti, naj na tej slavnosti recitirajo svoje umotvorje. Dijaki naj med seboj tekmujejo in pokažejo, da je tudi izven predpisane šolske tvarine še mnoge zanimivosti. Najboljša dela bodo odlikovana, ker so določene za vsak razred književne nagrade.

KINO „IDEAL“
od četrtega 26. do vštveši ne
dolje 29. junija I. del

„Pariški kralj“

all
„Kaznilnica in budoar“.

Pustolovski veeidim po romanu Georga Ohneta v dveh delih, v glavni vlogi slavni Jean Dax, ki igra v tem filmu 12 vlog. Film napetozanimivih pustolovčin modernega zločeca, nazvanega »Pariški kralj«.

II. del (konoe) od ponedeljka 30. junija do 2. julija. 8901a

Zv. Kosem:

Zlatka

I.

Na solnčnem bregu nad morjem je stala hiša, nizka, bela, s pregrajo ločena od ceste. Iz ozkih oken so se smehljali rožmarini in nageljni, sredi med rožmarini in nageljni pa se je smehljala vsak večer proti čisti ljub deklirski obrazci. Živahne črne oči so veselo gledale v življenje, ki je kipeło zunaj, in obile mlade grudi so vzdihovale, kakor vzdihovata golobčka, ki se pripravljata iz toplega gnezda na prvi polet v daljni široki svet ...

In vsak večer je prišel po cesti mimo hišice fant, s pogledom proti oknu, proti rožmarinom in nageljnem, proti smehljajočemu se belemu obrazu med cvetjem ...

«Zlatka!»

«Stipe!»

Na morju se je pozibavala spodaj k bregu privezana barčica. Tjadol sta klad. Ona kakor lahkonoga srnica, on kakor močan jelen. Skozi smokvino vejice curiljačoji karmin dezerne zarje je zalagal njuna obraz, da sta se svetila

iz vijoličastega somraka kakor dva kipeča rdeča cvetova.

In jadra so se napela v vetru, barčica je švignila na morje, valovi so bizarjni in polzačeni mrgoleli v daljavo.

«Stipe!»

«Zlatka!»

Z vročina rokama ga je objemala.

II.

Mladost, mladost — ljubezen!

Gledala je skozi okno na morje. Temno je bučalo pod bregom in se penilo ob sivih skalah in izjedehinah. Tam daleč daleč so se belila iznad dvigajočih se valov jadra, od poslednjih žarkov zahajajočega solca kakor okrvavljena. Stipe, mornar, je jadrval v daljni, široki svet ...

Samo golobčka, golobčka bela nista nikamor poletela, ostala sta med rožmarini in nageljni drhteča, žalostna.

In Zlatka si je zakrila obraz.

III.

Po solnčnem bregu je kobacal otrok, spuščal v zrak pisane balončke in zmal je iz papirja in se polgraval z žolnimi kamenčki. Pa je priletel komar in pihal otroka naravnost na lice. In otrok je zavrel.

«Mama! Mama!»

Na trati je sedela. Zlatka? Starka, z vpogajenim hrbtom, uvelimi lici in od solz podoranimi očmi.

In je gledala na morje, z otrokom v naročju.

IV.

In je gledala na morje vse dni in čakala, dokler se niso dvignila v daljavi nad valovi bela jadra.

Visoka barka jo ponosno plula sredi morja. Stipe se je vračal ...

Njej pa je zavrisnalo srce v prsih. Starka na trati je postala zopet Zlatka, poskočna, vesela srnica. Z otročjem v naročju je zaplesala pod zlatorumenimi sočnimi sadovi, blngljajočimi s smokvinih vej. In komaj je čakala večera.

V.

Večer je zažarel zlat, dehteč.

In njej, z otrokom v naročju ob oknu sloneč, med rožmarini in nageljni, so plamtela lica kakor nekda, srca pa ji je burno utripalo. Zlatka čaka na svojega, Stipea ...

Prišel je po cesti, visok lep — še lepši kakor pred leti. Zdaj zdaj bo zavil proti beli hišici, proti rožmarinom in nageljnem, proti srečnemu obrazu in drobnim izrazložen se ročicam

med cvetjem. Zdaj zdaj se ji bo nasmejal, jo pozdravil, polihel urno proti njej in jo vzhvalno objel ...

Šel je mimo, visok, lep, niti ozrl se ni nanjo.

Kakor tuje.

In nageljni in rožmarini v oknu so se povesili globoko, globoko — kakor umirajoče, preko zidu omahujoče roke.

VI.

Tisto noč je sedela pod bregom na sivi skali starka, z rokami grabeč v praznino, s topim pogledom nagnjena nad penočim se morjem. Roke, v mesečini tako bele in čiste, pa so zaman prosile, zaman so kapljale iz oči solze in padale kakor dolgi svetli trni v morje.

Viharna noč je bila. Rjoveč je butalo morje ob breg; butalo je ob skalo, ob ubito mlado srce.

In kakor so se iztezale s skale v noč uboge bele roke, kakor so se nagibale in omahovale nad morjem, tako so pošumevali v noč, v daljavo valovi:

«Kje si, Zlatka, kje si?»

Dokler niso ob zori pred prazno skalo utihnili in se ni poljubilo z morjem solnce.

Gospodarstvo

Vojni davek in ustava

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je po preteku dveh let rešila nekaj prizivov proti odmeri davka na vojne dobičke, v katerih so davčni zavezanci ugovarjali uporabi odmerne lestvice v kronah namesto v dinarjih. To je zopetno sodišče je že enkrat delegaciji dalo vedeti, da se zakon ne tolmači tako, da bo en del države zapostavljen za drugim. To je bil primer uradniških nakupnih zadrug. Delegacija jim je kratkoročno odrekala davčne olajšave, ki pripadajo tem zadruham po srbskem zakonu, ki je bil proširjen na celo državo, češ da ima srbski zakon v mislih srbske zadruge, urejene po tozadevnih srbskih zakonih, ne pa zadruge, urejene po našem združbenem zakonu. Ko so se zadruge ustanovile in je bilo določeno, da morajo vsi državni uradniki prispevati s 5 odst. svoje plače, jim je finančna uprava takoj teh 5 odst. odtegnila od plač tudi pri nas; ko se je šlo pa za izvedbo določbe, da imajo zadruge po celi državi pravico do olajšav, ki jih predvideva srbski zakon, je delegacija takoj izrekla, da imajo te olajšave samo srbske zadruge, ki so drugačne kakor naše. Na tožbo teh nabavljajških zadrug je že celjsko upravno sodišče razveljavilo to napačno pravno odredbo in razsodilo, da uživajo te zadruge tudi pri nas iste pravice kakor v Srbiji. Proširenje srbskega zakona bi vendar sicer ne imelo sploh nobenega pomena in nobene veljave.

Sedaj je delegacija zopet začela izdajati slično odločbo glede davka na vojne dobičke. Da razumemo, kako silno važno je to, en primer: Davčni zavezanec je imel v letu 1920. dohodkov 840.000 K. Najnižji predvojni dohodek mora znašati 10.000 Din ali 40.000 K; višji dohodek vojnega leta 1920. znaša tedaj 800.000 K. Naša delegacija računa po skali v kronah:

od prvih 10.000 K	
višji. dohodka 20 odst.	2000 K
od drugih 10.000 K	
višji. dohodka 30 odst.	3000 K
od nadaljnjih 20.000 K	
višji. dohodka 40 odst.	8000 K
od nadaljnjih 20.000 K	
višji. dohodka 50 odst.	10.000 K
od nadaljnjih 40.000 K	
višji. dohodka 60 odst.	24.000 K
od nadaljnjih 100.000 K	
višji. dohodka 70 odst.	70.000 K
od ostalih 600.000 K	
višji. dohodka 75 odst.	450.000 K
skupaj 567.000 K	

S členom 19 začasnega zakona o davku na vojne dobičke od 6. aprila 1920. je bilo določeno, da plačajo ta davek tudi fizične in pravne osebe Srbije in Črne gore po lestvici navedeni v členu 57 istega zakona, v III. delu tega zakona, ki velja za celo ozemlje kraljevine. Člen 19 pada v prvi del, ki velja za ozemlje Srbije in Črne gore. Takrat je bila država razdeljena še na ozemlja, pa je ista lestvica bila določena za vse ozemlje država razdeljena še na ozemlja, pa je goro.

Ta člen 19 je bil pa s členom 82 in prilogo 5 finančnega zakona za leto 1920-1921. izpremenjen s tem, da se mora v členu 57 tega zakona nadomestiti beseda krona z besedo dinar.

V zgornjem primeru pomeni to:

od prvih 10.000 Din	
20 odst. 2000 Din	8000 K
(po kronski skali bi bilo že 13.000 K)	
od drugih 10.000 Din	
30 odst. 3000 Din	12.000 K
(po kronski lestvici že 35.000 namesto 20.000 K)	
od nadaljnjih 20.000 Din	
40 odst. 8000 Din	32.000 K
(po kronski že 79.000 K namesto 52.000 K)	
od nadaljnjih 20.000 Din	
50 odst. 10.000 Din	40.000 K
(po kronski skali 197.000 K namesto 92.000 K)	
tedaj že za 100.000 K pri 320.000 K čistega dohodka)	
od nadaljnjih 40.000 Din	
60 odst. 24.000 Din	96.000 K
od ostalih 100.000 Din	
70 odst. 70.000 Din	280.000 K
skupaj 468.000 K	

Ta določba člena 19 se je proglasila kot zakon dne 17. februarja 1922. na podlagi člena 130 ustave, ki določa v členu 4, da so vsi državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na vsem ozemlju kraljevine pred zakonom enaki. Zakon o davku na vojne dobičke velja za celo kraljevino SHS. Ako je v členu 19 tega zakona določeno, da se mora v členu 57 tega zakona nadomestiti beseda krona z besedo dinar, je člen 57 tega zakona pač izpremenjen za vse ozemlje kraljevine SHS.

Po splošno priznanih načelih interpretacijskega prava se mora vsak zakon tolmačiti tako, da obdrži veljavo in da ne nasprotuje ustavi. Interpretacija finančne delegacije ljubljanske pa direktno nasprotuje ustavi, ona pripozna izpremembo člena 57 samo prebivalcem Srbije in Črne gore, Slovencev pa ne.

Reči moramo dvojice: ali določilo člena 19 sploh ni veljavno, ker nasprotuje ustavi, ako se nanasa le na ozemlje Srbije in Črne gore, zakon pa ustave izprememeni ne more, ker so za to potrebni

isto drugi pogoji, — tedaj bi bilo to določilo zakona neveljavno, a zakonodajalec je vendar izdal zakon zato, da se izvede, — ali pa je s členom 19 v zvezi s členom 4 ustave izpremenjen člen 57 zakona o davku na vojne dobičke za celo državo tako, da se krona iz njega odpravi in zamenja z dinarjem. In to je tudi brez dvoma logična intencija zakonodajalca, ki gotovo ni hotel in niti ni mogel hoteli izpremeniti obstoječe enakosti in protustavno ustvarjati razlike med državljani posameznih ozemelj države. Ako bo imel državni svet presojo tožbo kakšnega jugoslovanskega državljanca, bo moral tedaj najprej ugotoviti, ali je Srb, Crnogorec, Hrvat, Bosanec itd.

Kako absurdna je fiskalčna interpretacija delegacije ljubljanske, se vidi iz tega, da mora pri dohodkih 500.000 kron plačati Slovenec že 100.000 kron več nego Srb ali Crnogorec... Sicer pa ozemlja sploh ne eksistirajo več, država je razdeljena na oblasti, Srbije, Črne gore, Kranjske, Stajerske ni več, pometa je s temi drobci zgodovina, bili so vsi vsak zase premajhni.

Opozarjam na to vse one, za katere sem svojčas propagiral prizive proti krivičnemu preračunu tega davka, da ne zamudite tožbe na upravno sodišče. Ne dajmo si kratiti ustavnih pravic!

Dr. Robert Kermauner.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (25. t. m.). Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2%, 305 do 307-5 Din; banatska 310 Din. Turšica: baška, 232-5 do 236 Din; duplikat kasa 252-25 Din. Fižol: baški, beli 600 Din. Moka: baza «0» 470 Din; «0» 450 Din; «0» 385 Din; «0» 360 Din. Tendence nespremenjena.

— Točenje vina lastnega pridelka. Finančni minister je s rešenjem dne 7. t. m., št. 27.759, odredil, da se vinogradnikom odobri točenje vina lastnega pridelka, toda najdalje tri mesece v istem letu, in da so ti točili dolžni plačati točilo takso po tar. post. 62, takse tarife, in sicer najnižje predvidene takse iz tar. post. napram številu prebivalstva, kateremu točijo, kakor to izrecno odreja 2. odstavek 4. pripombe iz tar. post. 62. Osnovni vinogradnikom, ki vina ne točijo dalje nego tri mesece v enem letu, ni treba plačati takse iz tar. post. 63, takse tarife, ker to ni profesionalno točenje. Nasprotno pa, ako izvršujejo točenje dalje nego tri mesece v letu, morajo imeti še osebno pravico in, ako način točenja to zahteva, tudi krajevno pravico. Iz tega sledi, da točenje vina lastnega pridelka ne sme trajati dalje od treh mesecev v letu. Kdor toči v letu dalje od treh mesecev, si mora pridobiti še osebno pravico in, ako toči v lokalih sedečim gostom na način kavarne ali gostilne, tudi krajevno pravico.

— Poostrena kontrola trgovine z devizami. Iz Beograda poročajo: Dne 19. t. m. je odposlala Narodna banka na vse denarne zavode, ki smejo trgovati in arbitrirati z devizami, dopis, v katerem se sklicuje na novo objavo generalnega inspektorja finančnega ministra in zahteva, da je pooblaščen banke takoj izvršujejo o podvzetih arbitražah, in sicer: 1.) v katero svrhu se arbitrirajo; 2.) od koga so kupljene devize, katera banka arbitrirajo, kdaj in po katerem tečaju, na borzi ali izven borze; 3.) v katero svrhu so kupljene devize, da-li so kupljene od tuje banke, kdaj in po kakem tečaju, na borzi ali izven nje. Zveza bank iz Srbije, Vojvodine in Črne gore je poslala pristojnim ministrom predstavko, v kateri protestira proti tej zahtevi Narodne banke.

— Za zaščito valute. Iz Zagreba javljajo, da je na predloženem borznem sestanku borzni tajnik podal nastopno sporočilo generalnega inspektorata finančnega ministrstva: V poslednjem času se opaža, da se v javnosti zelo čisto razširjajo neistinite verzije, ki gredo tendenciozno za tem, da nepovoljno in škodljivo vplivajo na ugled naše države in ki imajo zelo škodljive posledice: nezaupanje namreč naši finančni, ekonomski in privredni moči, a posebno nezaupanje v vrednost naše valute. Da se to prepreči, se bo z uradne strani podvzela najstrožja preiskava proti vsakemu inčijatorju takšnih lažnivih vesti in vsak krivec bo kaznovan na osnovi člena 44. finančnega zakona za proračunsko leto 1924/1925, ki se glasi: Finančni minister se pooblašča, da prestopke obstoječih predpisov o poslovanju z devizami in valutami kakor tudi vsako drugo početje, ki bi posredno vplivalo na obarjanje dinarja, kaznuje z globo do 300.000 Din, a v težjih in ponovnih primerih tudi z odvzemanjem pravice poslovanja z valutami in devizami, ako namreč kaznovane osebe ali banke imajo to pravico. Komisariat zagrebaške borze je poleg tega objavil opomin, ki opozarja banke, da se nobena deviza ne more prodati na borzi, preden se predhodno ne ponudi ena tretjina vsake devize Narodni banki. O vsakem protivnem postopanju se bo vodilo strogo postopanje.

— V trgovinski register so se vpisale v Sloveniji nastopne firme: Hranilnica v Križevih (Prekmurje), d. d.; Prometna banka, d. d. v Ljubljani; Mirko Steiner in sinovi v Vukovu, podružnica v Mariboru. Izbrisale so se nastopne firme: Anton Sinkovec, mehanična vrvarna, tarilnica in

predilnica na Grosupljem (prevzem po drugi firmi); Noe Stross, tekstilna trgovina, d. z. o. z. v Ljubljani (obrat prenehal); Pirš & Simenc, trgovina z galanterijami in pralnica v Ljubljani (obrat prenehal).

— Carinski konferenci v Ljubljani in na Raketu. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja interese, da se vršita 30. t. m. ob šestih popoldne carinski konferenci v Ljubljani in posvetovalnici zbornice, a na Raketu v zgradbi carinarne.

— V zadrugi register sta se v Sloveniji vpisali nastopni zadruge: Agrarna zadruga, r. z. z. n. z., za dolnjelendavsko okolico; Kmetiska hranilnica in posojilnica v Horjulu, r. z. z. n. z. Izbrisala se je: Posojilnica v Pišecah, r. z. z. n. z. (likvidacija končana).

— Redne občne zbornice imajo: «Balkan», d. d. za mednarodne Transporte v Ljubljani, dne 8. julija popoldne v prostorih Jadranske-podunavske banke v Ljubljani; Hranilno in posojilno društvo v Konevcih, dne 6. julija ob desetih popoldne (med drugim sklepanje o razidu). Izredni občni zbor ima Splošno kreditno društvo v Ljubljani, r. z. z. o. z., dne 5. julija ob 18. uri v zadrugi pisarni v Ljubljani (izprememba pravil).

— Konkurz je razglašen o imovini «Bistrica», prve jugoslovanske tovarne za gumbe in kovinske predmete v Slovenski Bistrici, d. z. o. z. Prvo zborovanje upnikov pri mariborskem okrožnem sodišču je 27. t. m. ob devetih. Oglasitveni rok do 31. julija t. l. Narok za ugotavljanje 14. avgusta t. l. ob devetih.

— Razdružila se je in prešla v likvidacijo Prva notranjska izvozna in uvozna gospodarska zadruga v Cirknici, r. z. z. o. z. Upniki naj se zgledajo pri zadruzi.

— Dobave. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila 15. julija ofertalna licitacija glede dobave opeke in pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu istega dne ofertalna licitacija glede dobave bakrenih izdelkov (palice, cevi, zakovice, žice itd.). Natančneje se poizve v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— Insolvenca dunajske žitne firme. Z Dunaja poročajo: D. d. za mednarodni blagovni promet, ki se pretežno bavi z nakupovanjem in prodajo žita, je ustavila plačila. Družba, ki je delovala z glavnico 100 milijonov aK, je plačala leta 1922. dividendo 50.000 aK. Obveznosti znašajo 50 milijard aK. Družba si prizadeva doseči s pomočjo svojih glavnih upnikov izvansodniško poravnavo.

Sokol

Jugoslovensko Sokolstvo na olimpijadi v Parizu

Jugoslovensko Sokolstvo se udeležilo z eno vrsto olimpijskih tekem, ki se vršijo za telovadbo meseca julija v Parizu. Olimpijskih tekem se udeležijo — kolikor je dosežaj znano — 7 narodov ter bo tekma zelo težka in ostra. Vrsta jugoslovanskega Sokolstva se pripravljajo za tekmo od meseca maja v Ljubljani ter pričakuje z najboljšimi ugi tekmo. Jugoslovensko Sokolstvo se je po prevratu že udeležilo mednarodne tekme v Ljubljani, kjer si je pridobilo častno drugo mesto med tekmovalci. Sedaj stopa drugič pred svetovno javnost, da ponese ime jugoslovanskega naroda daleč čez meje naše kraljevine.

S pripravami za to olimpijsko tekmo so zvezane ogromne žrtve v finančnem oziru. Jugoslovensko Sokolstvo je poklicano, da stori svojo dolžnost ter pripravi z denarnimi prispevki za popoln uspeh naših tekmovalcev. Požrtvovalnost onih bratov, ki se udeležijo tekme, mora spremljati poštovanost onih, ki ne sodelujejo aktivno. Jugoslovanski Sokolski Savez nima toliko denarnih sredstev, da bi mogel kriti vse izdatke. Izdatnejši podpor ne more pričakovati od nikoder. Vsi tedaj je dolžnost Sokolstva samega, da žrtvuje, kolikor more. Vsem društvom smo razposlali srečke olimpijskega odbora. Izkupček za te srečke je namenjen samo za kritje stroškov sokolske vrste. Vlačenje srečk je odloženo na nedoločen čas. Vsi tedaj je omogočeno vsakemu društvu, da jih razproda, kolikor jih je dobilo. Vsa bratska društva, ki imajo že srečke, pozivljamo, da jih takoj razprodajo ter odpošljejo denar na Jugoslovanski Sokolski Savez, Ljubljana.

Bratje in sestre! Vaša dolžnost je, da zbirate ob vsaki priliki prispevke za kritje teh stroškov, denar je pošiljati na Jugoslovanski Sokolski Savez v Ljubljani.

Olimpijskih prireditvev v mesecu juliju (25.—30. julija) se lahko udeležijo tudi drugi bratje in sestre, ki hočejo potovati na svoje stroške. Vendar ne svetujemo udeležbo večjemu številu. Potne liste si mora preskrbeti vsak sam. Tozadavna navodila so bila že objavljena.

Jugoslovanski Sokolski Savez.

Zastopniki JSS na vidovdanskih prireditvah. Sarajevskega pokrajinskega zleta se udeležita kot oficijelna zastopnika JSS starosta br. Gangl in br. Ambrožič. Na zletu Sokolske župe Rlike

na Sušaku bo zastopal savez br. Marolt. — Sokolsko društvo v Vinkovcih proslavi Vidovdan z odkritjem spominske plošče na hiši, kjer je leta 1875.—1876. stanoval pokojni kralj Peter kot vojvoda bosanske vstaje. Proslave se udeležijo tudi sosedna sokolska društva. JSS bo zastopal član starčinstva br. Vilko Turk.

Vsesokolski zlet 1. 1926. se bo vršil v Pragi. Jugoslovensko Sokolstvo se bo udeležilo zleta v kar največjem številu.

Sokol Ježica in Sokol St. Vid priredita v nedeljo dne 29. junija pčizlet na Skaručno. Za Ježico je odhod izpred «Ruskega carja» točno ob 1. uri, za St. Vid izpred ljudske šole ob pol 2. uri. V Smartnem se pčizletu pridružijo odtoni prijatelji sokolske misli. Na Skaručni nastopi deca s prostimi vajami in člani na drogu.

Sokol v Rajhenburgu izjavlja: Povodom društvenega zleta, ki se vrši drugo nedeljo, so razni hujkači začeli med tukajšnjim rudniškim delavstvom in našim ljudstvom širiti tendenciozne napovedi, da se v nedeljo sporedno z zletom vrši razvijte orjunaškega prapora in da naj bo ljudstvo pripravljeno. Te lažnjive napovedi imajo edini namen, da razburjajo ljudstvo, zato se bo proti vsakemu razširjavalcu in zlobnemu hujkaču sodnijsko postopalo. Naš izlet je izključno sokolska prireditve in so vabljeni vsi, ki so naklonjeni vzvišeni sokolski ideji.

Sokol v Šmarju pri Jelšah priredi v nedeljo dne 29. junija ob 13. uri javno telovadbo na vrtu br. Ferlinca. Pridite vsi prijatelji sokolske misli na to prireditve, da podkrepite s tem sokolsko delo v Šmarju in zbudite s svojo udeležbo v bratih Sokolih še več veselja do novega delovanja.

Zlet sokolske župe «Rijeka» na Sušaku se vrši dne 28. in 29. junija. Bratje in sestre, ki se ga hočejo udeležiti, imajo polovično vožnjo, telovadci četrtinsko. Legitimacije se dobe pri JSS v Ljubljani. Odhod iz Ljubljane v petek dne 27. junija ob 18.25 zvečer z dolenskim vlakom. Potuje se v civilu.

Sport

Kolesarski podsavez za Slovenijo. Z razpisom z dne 23. junija 1924 št. 14.322 je vlada potrdila pravila kolesarskega podsaveza za Slovenijo; na podlagi teh pravil sklicuje podsavezni pripravljalni odbor ustanovno skupščino na 12. julija t. l. Da bo omogočeno vsem kolesarskim klubom Slovenije udeležiti se tega občnega zbora ter da se ustrezno želji izven ljubljanskih klubov, se bo vršil ustanovni občni zbor podsaveza v Celju, hotel Balkan in sicer ob 8. zvečer. Dnevni red in druge podrobnosti se bodo pravočasno javile vsem klubom. — Pripravljalni odbor kolesarskega podsaveza za Slovenijo.

Mariborski Rapid absolvirajo v soboto in nedeljo v Ljubljani dve nogometni tekmi z Ilirijo. Tekma se prične oba dni ob 17. uri. Srečanje med Ilirijo in Rapidom ima največjo privlačnost v tem, da je lansko jesen Rapidu uspelo prizadeti Iliriji težak poraz 4 : 0, kar bo Ilirija v soboto in nedeljo sigurno z vsemi silami skušala popraviti in nadalje v tem, da je Rapid momentano v izredno dobri formi. V reprezentanco Maribora, ki je 19. t.

m. igrala proti Ljubljani neodločeno 3 : 3 je dal 7 igralcev, ki so podali jako dobro igro.

Medmestna tekma Celovec : Ljubljana, ki bi se morala drugič igrati v Celovcu dne 29. t. m., je na prošnjo kolesarskega saveza odložena na jesensko sezono.

Lask rez. : Primorje rez. Našo torokovo vest o tej prvenstveni tekmi moramo popraviti v toliko, da je zmagala rezerva Laska s 3 : 0.

Vienna : Hakoah 2 : 1 (0 : 1). Včeraj je bila dunajska Hakoah v prvenstveni tekmi poražena od telesno lažje Vienne. Hakoah, ki je dosegla v prvem polčasu vodstvo z enajstmetrovko, je morala v drugi polovici dvakrat podležiti.

Važna izprememba nogometnih pravil. International Board, vrhovna mednarodna instanca za nogometna pravila, je imela nedavno pod predsedstvom Angleža Pickforda v Londonu sejo, na kateri se je sklenilo, da se predlogi Škotske glede izpremembe pravil o of side izročijo nacionalnim savezom v proučevanje. § 13 pravil se precizira v toliko, da more sodnik prekiniti igro le tedaj, ako je kak igralec težko ranjen. Pri lahkih poškodbah igralcev se tekma ne sme prekiniti. Igralci bodo v bodoče upravičeni zahtevati od sodnika, da jim pojasni motive svojih odločitev, vendar pa se o njegovem odgovoru ne sme diskutirati. Zelo važen je sklep glede kornerja. Doslej se je mogel doseči gol iz kota le tedaj, ako se je drug igralec dotaknil žoge. Sedaj pa se lahko iz kota doseže direkten gol. Vsi ti sklepi se bodo nemudoma sporčili posameznim savezom.

Madžarska lahkootletsko prvenstva. Prvenstvene lahkootletsko tekme, ki so se vršile preteklo nedeljo v Budimpešti, so prinesle nastopne izide: 100 m: Gerő 11 sek. 200 m: Gerő 22,3, 400 m: Kuruncz 50,3. 800 m: Benedek 2:06. 5000 m: Gross 15:56.8. 110 m z zaprekami: Muskat 26,2. Skok v višino: Gaspar 1,86 m. Skok v daljavo: Haluszka 6,99 m. Skok ob palici: Hathardy 3,40 m. Mot krogle: Bedő 13,82 m. Met diska: Toldy 42,76 m. Met kopja: Cséthy 54,77 m.

Profesionalizem na Češkoslovaškem. Nogometni savez za Češkoslovaško je sklenil pristupiti v svojih društvih odkriti profesionalizem. Klubi morajo v treh tednih izjaviti, ako bodo v svojih moštvi uporabljali profesionalce. Klubi pa bodo obdržali še dalje svoj amaterski značaj, ker bodo funkcionarji klubov, razven trenerjev in strokovnih tajnikov, še nadalje izvrševali svoje funkcije brezplačno. Sicer pa bodo imeli klubi pravico postaviti v svoja moštva poleg amaterjev tudi profesionalce. Te določbe bodo stopile v veljavo najbrže že v jesen.

S. K. Ilirija. — Nogometna sekcija S. K. Ilirije ima danes, v četrtek ob 20.30 v restavraciji Novi svet, Prešernova soba važno zborovanje, na katero se vabi vse redno, do glasovanja upravičeno sekcijno članstvo. Polnoštevilna udeležba dolžnost! — Načelnik.

S. K. Ilirija v Ljubljani. Za petek dne 27. t. m. ob pol 7. uri sklicuje predsedstvo vse člane lahkootletske sekcije k zelo važnemu sestanku na igrišču. Ker je sestanek jako važen za nadaljni razvoj sekcije je dolžnost vseh članov, da se istega polnoštevilno udeležijo.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Fisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

KOSTA VUKAŠINOVIĆ

palata Ljubljanske kredit. banke

Priloga veliko izbiro modernih moških, ženskih in otroških čevljev. Samoprodaja tovarne «PETOVIA», F. Z. «POPPER», «TIPTOP».

Glede kakovosti in finosti ima blago svetovno sloves. Čeno strogo solidna! 1072a Postrežba točna!

AUTO-INTERESENTI! Obiščite naše izložbene prostore v Mariboru, Aleksandrova c. 19, v katerih so stalno naprodaj izloženi novi in stari avtomobili prvovrstne znamke. — Istotako so tam naprodaj: motorna dvokolesa, radio-aparati, pisalni stroji itd. — Poučaje se teoretično in praktično za vožnjo. Izvožen ali brezhibno ohranjeni vozovi so sprejemajo v komisijsko prodajo. Strogo zadržljiva, zelo solidna postrežba! 1047/a A. Steinschegg-R. Pelikan, Maribor, Aleksandrova cesta 19.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril na Dunajski cesti št. 5 nasproti restavracije «pri šestici» v popolnoma na novo preurejenem lokalu

delikatno trgovino

kjer bodem prodajal praško in prvovrstno domačo šunko, ogrske in domače salame, vsehrst mesnih izdelkov, večvrstno sir, razna vina v steklenicah, konjak, likerje in drugo. Priporočam se že v naprej slavnemu občinstvu, kakor tudi gg. gostilničarjem, restavracijem itd.

Z odličnim spoštovanjem

J. PRIMC.

Veletrgovina z manufakturnim in tekstilnim blagom

VILIM PICK, MARIBOR

Aleksandrova 26 (Telefon 334).

priloga trgovcem, da si v lastnem interesu ogledajo skladišče

novodošlega pomladanskega in letnega blaga

po brezkonkurenčnih cenah.

Na skladišču se dobiva vedno češko in italijansko blago.

V veliki izbiri svileni robci.

Na veliko! 1048a Na veliko!

Borba in zmaga

na turnirju za ljubljansko šahovsko mojstrstvo.

Šahovski turnir za prvenstvo Ljubljane, kakor znano, ni doživel konkretnega zmagovalca. Dasi je bilo že dolgo pred zaključkom razbrati silueto končnega stanja in so je že smatrali kot dejstvo, da pridejo povodom razdelitve nagrad — 5 po številu — v poštev le gg. Furlani, Jerošov, Stupan, Valentinčič ter Jos. Vidmar, vendar zaporedna razvrstitev zmagovalcev številčno še ni bila jasna. Računalo se je že sicer pred poslednjimi koli s precejšnjo gotovostjo o zmagi enega izmed prvih 3 imenovanih — imenovali tudi določena imena, izvajali se na podlagi že doseženih rezultatov, kot nekakih premis — zaključki po načelih logike, a končna rezultata neposredno pred koncem turnirja pravilno ni pogostili — nihče.

Znano je n. pr., da je tekom poteka vsega turnirja tabularično vodil Lj. Furlani izredno nadarjeni in nadebudni jugoslovanski šahovski igralec, čigar izredno šahovsko kvaliteto je še nedavno potrčil izid jugoslovanskega saveznega turnirja v Novem Sadu (Furlani si je na tem turnirju izvojeval s prof. Ciricem in dr. Kramerjem deljeno 1. mesto) neposredno tja do zadnjega (17.) kola, a obstojala je kljub temu nevarnost, da ga v boju za ljubljansko mojstrstvo zdajpazda ne doseže, oziroma celo prekosl, nevarni Rus — A. Jerošov, kljub temu, da je imel slednji že odigrati svojo zadnjo višjo partijo z V. Valentinčičem, ki je ravno na tem turnirju briljiral z naravnost iznenadljivo formo. Šlo je v bistvu za 1 partijo. Na eni strani Furlani s 14 točkami in z vsemi že

doigranimi partijami, na drugi strani Jerošov s 13 in pol točkami, a z 1 še višjo partijo. Brezdvomno je torej srečanje Jerošova z Valentinčičem najbolj razburjalo živce — saj je imela ta partija sama odločiti o zmagi in slavi, oziroma o izgubi in kapitulaciji enega izmed obeh enakoverdnih, enako favoriziranih, enako vpoštovanih, odličnih tekmecev. Borba je končala — neodločeno: — razburjeni duhovi so se pomirili in spriznali z mislijo, da šahovski turnir ne bo končal z absolutno zmago po edincina.

Poleg Jerošova in Furlanija se je vzporedno z njima, ali pa vsaj neposredno za njima, pripisoval sorazmerno jasnosti in igralni silo, tretje mesto mariborskemu favoritu B. Stupanu.

Dočim je po dovršenem 17. kolu znamenoval Furlani 4 zmaga, a Jerošov 13 in pol točk, poleg še višje partije z Valentinčičem, je previdni Stupan z 12 in pol točkami poleg 2 višjih partij, ki jih je še imel doigrati, še vedno imel v rokah precejšnje šanse za izravnavo. Čim je seveda zaznal za neodločeni izid partije Jerošov — Valentinčič ter je pomenilo 14 točk najvišji na turnirju doseženi rezultat, je napel vse sile, da po možnosti zviša vsaj dotedanji score, če že ne do odločilne zmage s 14 in pol točkami, pa vsaj do iste vrtoglavice višine, na kateri sta se že nahajala oba zmoglasna prvaka. Obe višji partiji je odigral v mrzlični, a kljub mestni presnagljenosti, v splošnem vendar počasni in previdni borbi ter se okoristil s — točno še poldrugo točko in tako dospel kot tretji v vodilno skupino.

Glede razdelitve četrtega in petega mesta, preudic po dokončanem 17. kolu ni bil tako lahak. Vsa objektivni

poznalec obeh kandidatov za navedeni mesti, ni smel prezreti na eni strani preizkušene forme J. Vidmarja — brata našega odličnega mojstra dr. Milana — ki je v težkih, resnih partijah, doslej le redkokdaj odpovedal, a na drugi strani tudi ne izredne živavosti in vztrajnosti mlajšega šihenskega igralca, V. Valentinčiča, ki je s temi lastnostmi uprav na tem turnirju prijetno iznenadil. Ako smo primerjali po 17. kolu stanje Jos. Vidmarja, ki je imel doigrati z 12 točkami le še 1 višjo partijo (iz katere je bilo verjetno, da izide kot zmagovalce), z onim Valentinčičem, ki je imel z 10 in pol točkami dokončati še 4, deloma težke partije (od teh je smel računati na 2 zmagi), je bilo verjetno, da se J. Vidmar vendarle odbrži na 4. mestu, ali pa si vsaj 4. in 5. mesto razdeli z Valentinčičem.

Praksa je ob zaključku turnirja potrdila slednjo možnost: J. Vidmar in Valentinčič sta se morala sporazumeti k skupni medsebojni razdelitvi 4. in 5. nagrade.

Glede zaporedno razporeditve ostalih igralcev si ni bilo mogoče neposredno pred zaključkom turnirja ustvariti podrobnejše, specijalne sode. Brezdvomno je, da vsi doseženi rezultati ne kažejo preciznega razmerja sil. Kako zveni n. pr. absurdno, da je bil dr. Čadež, ki je igral na ljubljanskem turnirju, sila ležerno, skoroda lahkomišelnost, ter absolutno svoje partije tako rekoč v par minutah, potisnjen precej v ozadje, tako je nesmiselno dvomiti iz neznatnih števil ostalih zaostancev o njih sicer preizkušeni formi. Znano je, da n. pr. inž. Zupanc že vrsto let ni igral na nobenem turnirju, jasno tudi, da Kragelj ni razvil običajne svoje forme vsled zdravstvene

indispozicije in prav tako tudi gotovo, da bi Zadnek, da ni vsled boleznih predčasno izstopil, odrezal s precej izpremenjenim rezultatom, nego ga kaže turnirska razporednica.

A kakor so iz par navedenih razlogov odpovedale starejše, preizkušene moči, tako je vzporedno poveljavno omeniti mlajše igralce, ki so odrezali častno, nad pričakovanje. To velja v prvi vrsti za gg. Plevelja, Iskro ter prof. Silo.

Končno je poudariti hvalevredno vztrajnost in marljivost gg. prof. dr. Vebr, prof. Vladimiroviča in Bezrukova, ki so v ostrem boju častno vzdržali, drugoimenovani gotovo pod običajno svojo formo, do poslednjega boja. Ako smo namenoma izpregledali med navedenimi imeni C. Vidmarja in Mrzlikarja, to ni kakor ne bo v kvar njunemu nadvse častnemu placementu, ki sta ga upravičeno dosegla, dasi je prvi celo izgubil celi 2 sigurni točki potem kontumacia vsled izostanka.

Šahovski turnir za prvenstvo Ljubljane, pod spretnim vodstvom g. Furlanija, je torej v splošnem uspel s popolnim uspehom v vsakem oziru, poglavitno je med nami smisel za plemenito igro, razbistril temeljito čuma svetlo meč ter kot prvi te vrste potencial potrebo po še mnogih silnih, koristnih, vsega uvaževanja vrednih in z zanimanjem domačega šahovskega sveta spremljanih prireditvah.

Ako so dosegli gg. Furlani, Jerošov in Stupan na ljubljanskem šahovskem turnirju hkrati isto število točk (14) in si razdelili tretjinske deleže skupnih prvih treh denarnih nagrad, s tem vprašanje ljubljanskega šahovskega mojstrstva še ni bilo rešeno. Ljubljanski šahovski klub je razpisal med zmagovalci ožji turnir

v obliki matcha, v katerem bi vsak zmagovalac imel igrati s svojim nasprotnikom še po 2 odločilni partiji.

Z zanimanjem se je pričakovalo končnega izida, saj je imel določeni match odločiti, komu izmed preizkušenih treh, opetovano se obneslih tekmovalcev, pripade končno laskavi naslov ljubljanskega šahovskega mojstra.

Dasi je zanimanje z nepričakovanim odstopom mariborskega Stupana še pred početkom odločilne borbe izgubilo na intenzivni napetosti in se je končno veljavno za preostala ožja tekmeča določilo samo 3 odločilne partije, ni bilo v ljubljanskem šahovskem svetu v poslednjem času nestrpnije pričakovane odgovora, nego onega na vprašanje: »Kdo postane ljubljanski šahovski prvak?«

Ze se je v splošnem domnevalo, da tudi ta ožji boj ne prinese odločitve, ali pa se je vsaj pričakovalo le neznatno premoči enega ali drugega igralca, ki bo morda komaj s pol točke izgrgal v poslednji besoljudni partiji trdovratnemu protivniku iz rok vileški zmagovalni prapor. Vendar se je bil v resnici končni boj dokaj mirno, skoroda neprimerno običajni formi obeh dvobojnikov ter končal s popolno in odlično zmago — g. Jerošova, ki je v prvi, kakor tudi v drugi partiji, trajajočima ne mnogo čez 30 potez, dobesedno strli g. Furlanija, še brezdvomno izmučenega izza prejšnjih turnirskih bojov, ki je nato odstopil tudi od zadnje (3.) partije, predajajoč jo zmagovalcu.

S tem si je mladi Rus — g. Jerošov priboril s trdo, a zasluženo zmago laskavi naslov ljubljanskega šahovskega mojstra — uspeh, nad katerim mu ljubljanski šahovski svet iskreno čestita.

Udeležnik.

Veaka beseda 60 par

Mali oglasi

»Dopisovanje« in »Ženitve« vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 60 par. Za »Dopisovanje« in »Ženitve« se računa vsaka beseda 1 Din. — Prihoduje se le mali oglasi, ki se plačajo vnaprej. Plača se lahko tudi v znakah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znakna, za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Pouk

Kdo bi hotel dati lekcije v nemščini 3-krat tedensko. Ponudbe pod »Nemščina« na upravo »Jutra«.

Obri

Dežnike popravila in izdeluje nova bitra in solidno Anton Pavlin, Stranaka pot 17. 12957

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugo H. 1188, Ljubljana, Vavosov trg. Dravni nastavitelj imajo popust. 951

Lesne štampilje

in črke za uganjanje izdeluje po najnižji ceni Josip Štrn, ključavničarstvo in kovinarstvo v Kranju. Zahtevajte cenik! 12073

Službe (dobe)

Služkinja ki zna kuhati, je počena in pridna, se išče za 1. julij za Bled. Ponudbe na Knjižno Hodevar, Bled. 12976

Za majorec

se sprejme priprava starejša oseba. Naslov v upravi »Jutra«. 12778

Učenec

se primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v večjo specializirano trgovino v Ljubljani. Naslov pove uprava »Jutra«. 13005

Razpis službe

za mesto mlajšega uradnika. Zahteva se: trgovska šola, nekaj let prakse, prednost s tujim francoskega ali nemškega jezika, starost do 30 let. Pisane dokumentirane ponudbe je nasloviti do 30. junija Savezu Nabavljajk in Zvezni Državni Službeniki, Beograd, Kralja Milana br. 81. 13006

Dva potovalna uradnika

sprejme v službo »Jugoslovanska« splošna zavarovalna družba, ravnanstveno za Slovenijo v Ljubljani. — Praktično vpeljane osebe imajo prednost. Ponudbe je nasloviti na družbo, Ljubljana, poštni predal 23. 13016

Deklica

tužna in marljiva, se sprejme k majhni družini v pomoč gospodinj. Kje, pove uprava »Jutra«. 13004

Išče se prodajalka

založniške ali meš. stroke z dolgoletnimi dobriimi sprizidali, ki bi bila tudi nekaj večja vodstva trgovine in bi mogla eventuelno wai nekaj bavilje vložiti. Pisane ponudbe na upravo »Jutra« pod »Solidna«. 12855

Službe (iščejo)

Kdo bi iz prijaznosti prekrbel službo blagajničarke - računalnice (Kjerkoli, najraje v mestu) mladi in značajni gospodinj. Sedaj jo zaposlena v specializirani trgovini. — Gre 1-2 meseca brezplačno kot praktikanca. Nastopi 16. ali 30. avg. Naslov na upravo »Jutra« pod »Hvaležna Primorka«. 12855

Prodaj

Decimálna vaga posilna moč 3000 kg, dobro ohranjena, s pripravo za markiranje teže, se po zelo ugodni ceni prodaja. — Naslov pove uprava »Jutra«. 12896

Vreče za ogije

dobavljam. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Solidne crne«. 12561

Dvokolesa

malih motorji, otroški vozilki, pnevmatika, po znano znanih cenah. Cenik franco, prodaja na obroke »Tribuna« P. B. 4, tovarna dvokoles in otroških vozilov, Ljubljana, Karlovaška cesta št. 4. 1096

Wertheim blagajne

priprave »Ljubljanska komercialna družba«, Ljubljana, Bielefeldova cesta št. 13. 1089

Sode od vina in žganja

od 200-700 l in enega za 5000 l, prodam radi selitve. P. Cvek, Kamnik. 12691

Biauholzextrakt

60 kg in 150 poljskih pestili z 8 gumami, se prodaja. Kje, pove uprava »Jutra«. 12930

Ia. trapistovski sir

z dnevnico dobavo nudi Bor. Sbil, Kočevje. 12632

Damski tagal slamniki

po 60 dinarjev, dekliški po 40-50, otroški slamniki po 30 Din pri Minki Horvat, modistka, Stari trg št. 21. 12376

Okroglo 50 m²

popolnoma suhih, 4-5 m dolgih, 75 x 225 mm-kih joelovih maderov, se prodaja in promptno dobavi Al. Šmid, veleposelstnik, Jurkloster, via Laško. — Cena po dogovoru. 12041

Fotografski aparat

»Ica«, »Favorit«, 10 x 15, kvadr., dvojni anastigmat »Hekla«, Compound, 3 dvoje priložne kasete, kasete za filme v skladih, vse iz 1914, kakor novo, torba še rabljena, zaradi izpremembe formata za 4500 Din prodam, brez popusta. Na ogled resni kupcem in takojšnjim plačilom. Naslov v upravi »Jutra«. 13059

Steklena omara

za medije, instrumente, je poceni prodaja. Naslov pove upravo »Jutra«. 13061

Fotografski aparat

6 in pol x 9, dvojni objektivi, 8 kaset, prodam za 450 Din. — Javšek, hotel Union 41. 13023

Spalnica

bela, skoraj nova, se poceni prodaja. Naslov pove uprava »Jutra«. 13011

Več telefon. aparatov

(namiznih) dobro ohranjenih, se po ugodni ceni prodaja. Naslov pove uprava »Jutra«. 13019

Motorno kolo

8 in pol PS, 2 brzini, dobro ohranjeno, prodam samo za 7000 Din. Namesto denarja vzamem tudi blago po dogovoru. Naslov v upr. »Jutra«. 13055

Vreče

vseh vrst in po najnižji ceni dobavljam S. Vertnik, Ljubljana, Sočna ulica 4. 13011

Lepa salonska obleka

skraj nova, ceno naprodam. Naslov pove uprava »Jutra«. 13033

Moško kolo

zelo močno, napredaj za 1400 Din v Jeranovi ulici 13031

Krojčki živalni stroj

»Singer«, se prodaja za 2100 Din. Kje, pove upr. »Jutra«. 13009

Raznovrstno pohištvo

kakor kredenco, mize, stole, omare in postelje, prodam. Ogleda se na Rimski cesti 12, I. nadst., levo od 2. do 5. ure popoldna. 12837

Nov živalni stroj

z omarico, prodam po nizki ceni. — Naslov pove uprava »Jutra«. 12998

1 skobelni stroj

(Dichtenhofelmaschine), 400 mm, se prodaja za 14.000 Din, 1 skobelni stroj (Abricht), 400 mm, za 10.500 Din, 1 frezarija za 8000 Din, vsi trije stroji prvotne znamke. Dopise pod šifro »Stroj za les« na upravo »Jutra«. 12892

Štirisedežen avto

se prodaja. Dopise pod »Malo razbilen« na upr. »Jutra«. 12950

Motorno kolo

SKW, dobro ohranjeno, se prodaja. Naslov pove uprava »Jutra«. 13029

Kupim

Dve perzijski preprogi kupim sumo iz privatne roke. — Ponudbe s kratkim opisom preproge in navedbo cene na upravo »Jutra« pod »Preproga«. 13018

Veleposelstvo

oddaljeno pol ure od Zidanskega mesta, van Strake, se prodaja ugodnimi pogoji takoj prodaja za 750.000 Din. — Natančnejša pojasnila daje Rudolf Zeleznik, trgovec pri prejšnji ojarini, Zidani most 12875

Enonadstropno vilo

ali majhno hišo z vrtom v lepem, mirnem kraju Ljubljane, kupim. Prednost prostu stanovanju. Plačilo takoj. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Vila«. 12897

Hiša

anonadstropna v sredini mesta, s lepim sadnim vrtom, solčna lega, se prodaja. — Lepo stanovanje takoj, oziroma na razpolago. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Hiša 3«. Posredovalci izključeni. 12821

Dobra naložitev kapitala

Vinograd približno 4-5 oravlov, po večini novo zasaden, stanovanjska hiša, klet, stena, stanovanje, se prodaja. Dosedanje letine 5-6 polovinske, letine polno. 10 mljut od kolektorja Poljčane — so takoj ugodno prodaja. Ponudbe na naslov: Jože Gajšek, Poljčane. 12084

Vila

enonadst., s vrtom v Ljubljani, napredaj. Stanovanje 3 sob s pritliki, kupcu na razpolago. — Cena nizka. — Pojasnila daje A. Zore, Rožna dolina 163 pri Ljubljani. 12706

Hiša

priprava za vsako obrt — tudi za trgovino — na lepem prostoru tik železniške postaje, s pol orala zemlje, se takoj prodaja. — Posestnik: Franc Fuhrman, Poljčane. 13033

Stanovanje

2 mlajša dijaka se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov pove upr. »Jutra«. 12899

Lepo oprem. soba

solčna, s dvema posteljama se odda dea počitnice. Kje, pove uprava »Jutra«. 12844

Stanovanje in hrana

se išče za drugo šolsko leto za dekca I. meščanske šole — najraje v bližini lara. — Posteljo in perilo ima sam. Ponudbe s zahtevno plačo na upravo »Jutra« pod značko »St. 15«. 12831

Dva dijaka

ali dijakinja (mlajša), se sprejmeta za prihodnje šolsko leto na hrano in stanovanje pri dobri oddaji. — Naslov pove uprava »Jutra«. 12816

Prazno sobo

išče mirna stranska, če mogoče v središču mesta. — Naslov pove uprava »Jutra«. 13056

Stanovanje

2-3 sob, kuhinja itd., se išče za takoj ali za 1. avgust — Najemna postojana. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Justina«. 13067

Sobo

se prebrano, išče uradnika s slepitim otrokom. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Soba se prebrano«. 13057

Sobo

se popolno separiranim vdom za dobo od 6-7 dni išče takoj trgovce v mestu. — Pooblaščenec: Dobro, Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Dobra plača«. 13071

Dvoje dekile

iz dobre hiše, se sprejme prihodnje šolsko leto na hrano in stanovanje, event. tudi v inštrukcijo. Naslov pove upr. »Jutra«. 13072

Zamenjam stanovanje

3 sobe s kuhinjo in pritlikami v središču mesta Maribor, s enakim stanovanjem (tudi s 2 sobama) v Ljubljani. Neosebne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Zamenjava 37«. 13074

Dijakinja

išče stanovanje s hrano in uporabo klavirja pri boljši roditelji. Takojšnje ponudbe na upr. »Jutra« pod šifro »Učiteljica«. 13069

Stanovanje

obetočje iz 3 sob, kuhinja in pritliki, 1836 mirna stranska brez otrok za takoj ali za mesec avgust t. l. — Ponudbe s navedbo najemnine pod šifro »Nujno 50« na upravo »Jutra«. 13026

Lepa solčna soba

s posebnim vdomom, se odda takoj. Naslov pove uprava »Jutra«. 13096

Lepa zračna soba

pri boljši družini se odda za dobo šolske leto dvema dijakinjama ali srednje ali ljudske šole. Klavir na razpolago. Naslov pove upr. »Jutra«. 13013

Kot sostanovalec

se sprejme gospod. Naslov pove uprava »Jutra«. 13093

Na stanovanje

se sprejmeta dve gospodinj. Naslov pove uprava »Jutra«. 12957

Majhno stanovanje

ali pa 2 prazni sobi, iščem ali pa 15. julij. Dam lahko do 35.000 Din posojila. Naslov v upravi »Jutra«. 12999

Tri sobe

vkupno ali posamezno, se oddajo za pisarno v središču mesta. — Dopise pod šifro »Vporaba« na upr. »Jutra«. 12918

Elegantna spalnica

s posebnim vdomom in porabo spalnice v bližini opere, ali v kaki vili blizu Tivolija, se išče. — Pogoje in naslov je poslati na upravo »Jutra« pod »Direktor«. 13008

Lokal

Trgovski lokal na prometni cesti, se išče za takoj prvi primernom odkupu. Ponudbe pod značko »Nujno« na upr. »Jutra«. 12796

Gostilno

vzajem v najem v prometnem kraju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Gostilna«. 13063

Trgovino

eventuelno prazen lokal vzajem takoj v najem na prometnem kraju. Ponudbe na upravo »Jutra« pod značko »Podjetje«. 13070

Krašni lokali

prosti po pretoku dveh mesecev, se oddajo takoj velicpodjetju. Eden takoj na razpolago. Več ustmeno od 10. do 17. ure. Anica Kavčič, Bohoričeva ulica 4. 13073

Dopisovanje

»Srečna bodočnost« 11.240 — Srčkana hvala za Vaše cenj. pismo, moje sledi 13050

Ženitve

Poročiti želim izobraženo gospodinjico od 18 do 26 let, ki bi razpolagala s 250.000 za razširjenje industrije po Jugoslaviji. Sem agilen, z upeljanim obratom, dobrega srca, čedne znanjosti in 23 let star. Na zahtevno pošljam sliko. Dopise a sliko na upravo »Jutra« pod »Razširjenje industrije«. — Tajnost oddajo zanjmenka. 13040

Moje vinarno

fino in dobro ideje in pivarni v večjem mestu Slovenije oddam za dovoznico dobo v lastno izkoriščanje po medsebojnem sporazumu samostojnemu gospodu ali gospe, ki lahko založi 100.000 Din na protivrednot. Kapital se povrne že v nekaj mesecih. Čistega dobička je 7 do 8000 Din mesečno. — Izvredna ugodnost. Cenjene ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru. 12860

JUHAN

1105 III

v juhi in prikubah izboljša hrano nepopisno.

Posodim 6000 Din

in manj proti dobrih obrestim. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Kredit«. 13058

Dobro eksistenco

si utvari gospod, ki takoj založi 2000 Din. Več ustmeno. — Dopise na upravo »Jutra« pod šifro »Renta-bilna naložba«. 13063

Ročna dela

vsakovrstna, vzajem v komercialno razprodajo v moji filijali na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika Zipeer, Kranj — (telefon 31). 11310

TRGOVCI!

Zelite si ohraniti stalno svoje odjemalce, držite v svoji trgovini le najbolje blago, zato prodajajte samo in izključno le Cetina testenine, katere so priznane najboljšje.

Cetina

je največja in najmoderneje urejena tovarna testenin v Omišju, Dalmacija.

Cetina

proizvaja najboljšje in radi tega najcenejše testenine.

Cetina

tekmuje z najboljšimi domačimi in inozemskimi proizvodi.

Cetina

si je osvojila brez vsake reklame vsa glavna tržišča v tuzemstvu.

Cetina

izdelke pozna ves trgovski svet od Maribora do Bitolja in od Subotice do Cetinja.

Cetina

Zatorej naj ne manjka v nobeni boljši trgovini Cetina testenin.

Cetina

Glavno zastopstvo za Slovenijo: 1070/a Paternost & Remio, Ljubljana, Slomškova ulica 11.

Živali

Pes volčje pasme, eno leto star, lepo razvit, dober čuvaj, se prodaja. Naslov

«Da dosežem morilca Kozine Morningtona, inspektorja Vérota in vse Roussellove rodbine.»

«Samo vi ste seveda sposobni, da ga primete?»

«Samo jaz.»

«Pa je vendar vsa policija na nogah. Telegraf je nepréstano v delu. Krivec ne bo pobegnil izven Francije. Ne uide!»

«Sploh ga ne boste našli.»

«Mislim, da.»

«In četudi, bo popreje ubil Florenco Levasseurovo, ki bo njegova sedma žrtev. In vi boste krivi!»

Valengley počasi pravi:

«Če poslušam vas, potem je Florenca Levasseurova nedolžna, kar se ne sklada s tem, kakor mi je vso zadevo in sicer s prav tehnimi argumenti razložil gospod policijski prefekt.»

«Ona je absolutno nedolžna, gospod predsednik.»

«In vi mislite, da se ona nahaja v smrtni opasnosti?»

«V resni smrtni opasnosti, gospod predsednik!»

«Vi jo ljubite?»

«Da.»

Valengley se vradosti. Lupin zaljubljen! In on sam to priznava! Torej govori tudi srce v tej zadevi!

Potem pravi: «Sledil sem razvoju te afere od dneva v dan in vse podrobnosti so mi znane. Stori ste čudeže. Jasnó je, da brez vas ne bi bila ta zadeva še danes toliko pojasnjena, kolikor je. Vendar pa mislim, da se motili tudi Vi. Te

pomote, katerim sem se čudil, ker so se pripetile vam, se dajo razložiti le, ako upoštevamo, da je vmes imela tehtno besedo tudi ljubezen. Sicer pa moram reči, da je dekličino obnašanje takšno, da je moralo vzbuditi sumnje in obtožbe.»

Don Luis pokaže na uro: «Gospod predsednik, čas hiti.» Valengley se zasmeji: «Kakšen original. Don Luis Perenna, žal mi je, toda jaz nisem vsega mogoč in neodgovoren cesar, ... kajti v tem slučaju bi vas imenoval za načelnika svoje Črezvičajke.»

«To mesto mi je svoječasno ponujal tudi bivši nemški Kaiser.»

«Hej, ej, ej!»

«Odklonil sem.»

Valengley se krohoča, kazalec ure pa polagoma napreduje. Don Luis se vznemirja. Končno Valengley zopet sede in resno nadaljuje:

«Don Luis Perenna, od prvega hipa, odkar ste se zopet pojavili, sem dobro vedel in bil točno informiran, da ste vi identični z Arsène Lupinom. Nismo pa vedeli vzrokov, zakaj hočete še nadalje biti mrtvi pod starim imenom, ... končno je to razumljivo. In končno ste s svojim delom, katero ste izvršili, vendar izvrševali nekakšno čiščenje in ste ž njim koristili. Dokler torej javnost ni vedela, kdo ste ...

Na žalost pa je včeraj tajna policija dobila ovadbo, ki je prav točno izkazala, da ste res Arsène Lupin. Vaša osebnost je torej postala takorekoč znana. Tembolj, ker so ovadbi priloženi dokazi o vaši identiteti.»

«Nemogoče!» vzklikne Lupin. «Tega ne more nihče dokazati z materijalom, z dejstvi! Arsène Lupin je uradno potrjen mrtev!»

«To je mogoče,» pravi Valengley, «toda to ne dokazuje, da je don Luis Perenna res živ.»

«Don Luis Perenna živi povsem legalno življenje.»

«Temu nekdo ugovarja.»

«Da, samo ena oseba bi bila sposobna, da to stori. Toda s

tem bi uničila sebe samega. Dvomim, da je takšen bedak.»

«Ni dovolj bedak, pač pa jako prebrisan.»

«Je li to neki Cacières, legacijski tajnik peruanski?»

«Da.»

«Pa on vendar potuje.»

«On je uprav na begu, gospod, potem ko je poneveril novce v legaciji. Toda predno je pobegnil, je še lastnoročno napisal in podpisal izjavo, da vam je on preskrbel legitimacijske papirje, in je priložil vse dokumente, s katerimi je podprl svoje trditve in samoobtožbe. Iz tega izhaja ne samo, da vi niste legalni don Luis Perenna, marveč da ste uprav, pravi Arsène Lupin.»

Don Luis jezno zamahne z roko po zraku.

«Ta prokleti Cacières je samo instrument. Zadaž za njim je oni nepoznani nasprotnik, ki ga je podkupil in ki ga pošilja v boj. To je pravi bandit. Spoznam njegovo roko. Še enkrat se me je hotel iznebiti, in sicer v zadnjem zares odločilnem trenutku.»

«To je lahko verjetno,» pravi predsednik ministrskega sveta, «toda po pismu, ki je dokumentom priložen, so ti dokumenti le fotografski posnetki originalov in če vas glasom pisma kakor danes ne primemo, se bodo originali dokumentov izročili nekemu velikemu pariškemu listu! Zato smo prisiljeni, da vas primemo.»

«Toda, gospod predsednik,» ugovarja don Luis Perenna, «Cacières je v inozemstvu, bandit pa, ki ga je kupil, je tudi na begu, zato je vendar izključeno, da bi ta dva uresničila svojo grožnjo.»

«Kaj veste? Saj je vendar mogoče, da ima neprijatelj še kakšne druge pajdaše in da se je zavaroval tudi za ta slučaj.»

«Nima jih!»

«Kaj veste vi o tem?»

Don Luis pogleda predsednika in mu pravi: «Kam merita gospod predsednik?»

Nosite samo BERSON

gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.

Tonček

toliko Ti rečem, kupuj pri trdku

A. Šinkovec naal.

K. SOŠ, LJUBLJANA, Mestni trg št. 19

za ženo in deca, pa boš solidno postrežen.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov.

Na drobnol Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic.

Stari dežniki se nanovo preobčitejo

Mariborska koča na Pohorju

(1030 m.)

Primerna za letovišče. Krasna, solčna lega na južni strani Pohorja. Diven razgled. Gozdovi z igličastimi drevmi.

Klima, po zdravnikih dokazano lekovita. Prilika za krasne izlete v najbližjo okolico. Na razpolago 28 sob z 52 posteljami. **Oskrba prvovrstna, hrana obilna.** Povprečna dnevna cena 60 Din. Sezija: junij — september. Natančne informacije daje oškrbnikstvo Mariborske koče, Maribor, poštni predal 68.

POZOR!

Podpisana prvovrstna restavracija se cenjenemu občinstvu kar najbolje priporoča. V restavraciji se dobivajo v vsakem času topla in mrzla jedila ceneje kakor povsod drugod ter se točijo najboljša vina, kakor ljutomersko, dalmatinsko i. dr.; tudi za solidno in hitro postrežbo je povsem preskrbljeno.

Restavracija Vujec

v Slatini Radenci.

Stara tovarna nogavic in pletenin Ustanovljena 1102/a **M. FRANZL & SIN** 1888

v Ljubljani, Privoz 10. Poštni predal 44.

Lastnik: Feliks Franzl.

Celjska posojilnica, d. d. v Celju

(v lastni palači — Narodnem domu — v Celju)

naznanja,

da je dobila od ministrstva za finance kraljevine S. H. S. z odlokom z dne 13. junija 1924, št. 17.147,

dovoljenje

za trgovanje z valutami in devizami.

Našim uvoznicarjem in izvoznicarjem se priporoča za nakup in prodajo deviz in valut in k temu potrebnih uverenj z zagotovilom stroge točnosti v izvrševanju naročil in kulantnih pogojev ob polnem varstvu interesov p. n. komitentov.

Podružnica v Šoštanju (na Glavnem trgu).

Celjska posojilnica, d. d. v Celju (Narodni dom).

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik „JUTRO“!

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru“

Veliko domače podjetje išče za Slovenijo dobro uvedenega **potnika**

ki je v stroki mineralnih olj dobro versiran.

Posudbe, v katerih naj se navede:

- 1.) dosedanje službovanje v gorenji stroki;
- 2.) mesto stalnega bivališča;
- 3.) znanje jezikov (slovensko predpogojno);
- 4.) reference, se naj pošljejo firmi „Interreklam“, d. d. v Zagrebu, Frankopanska 2.

Jermena za cepe

gože, biče (grajle), jermena za čevlje, tržske bičevnike, motvoz (špa-ga), šmis, čevljarsko prejo, čopice za beljenje in pleskanje ter razne krtače kupite najceneje v veletrgovini

OSVALD DOBEIC

LJUBLJANA

Sv. Jakoba trg št. 9.

Motocikel „INDIAN“

7/9 HP, s priklopnim vozom, dobro ohranjen

naprodaj

pri Jugo-Auto, d. o. o. z. v Ljubljani.

Pesniški zbirki Fr. Zbašnjik

- PESMI -

Vez. 21 Din, broš. 9 Din pošt. 1-50 Din

A. Debeljak

SOLNCE

in

- SENCE -

Vez. 15 Din, broš. 9 Din pošt. 1-25 Din

TISKOVNA ZADRUGA Ljubljana

Dosedanji poslovodja glavnega zastopstva v Mariboru zavarovalne zadruge „Croatia“ v Zagrebu gospod

Stanko Pelc

ni več v službi imenovane zavarovalnice.

Na prostovoljni javni dražbi se bo prodal radi nujnega odpotovanja

osebni avto Puch

Tip VIII. šest sedežen, skoro popolnoma nov, po zelo niski ceni. Dražba se vrši dne 27. junija ob 3. uri popoldan pri g. Jos. Curhaleku, mehanična delavnica na Celovski cesti št. 89 v Spodnji Siški.

Trgovcem in industrijcem priporočamo

Zakon in naredbo

o prisilni poravnavi izvan konkurza

ki sta izšla v brošuri, katere velja s poštnino vred 8-50 Din in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 54.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Brzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548